

6816 So Rockwell str
Chicago 29, Ill.

Atgimimo Sąjūda
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laivų diena

FREE LITHUANIA
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XI metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, kovo (March) 15 d. 1956 m.

Kaina 10 c.

Nr. 8 (282)

Didieji laivai ir platieji vandenys

L. Virbickas

Baigiant Senosius Metus, prelatas Balkūnas per radiją iš New Yorko pasakė mums itin reikšmingą ir įsidėmėtiną kalbą. Jis statistikos duomenimis parodė, ką mes per 1955 metus laimėjome ir ką nustojomė. Laimėjimai nėra taip ryškūs ir nėra imponuojanti, bet užtai pralaimėjimai labai svarūs ir visiems lietuviams įsidėmėtini.

— Lituanistinėse mokyklose lietuvių skaičius sumažėjo.

Lietuviškose parapijose lietuviškų pamaldų mažiau.

— Aukų labdaros tikslams surinkta mažiau.

— Į lietuviškus parengimus žmonių žymiai mažiau besilankė, bet užtai mišrių vedybų skaičius tarp lietuvių smarkiai padidėjo ir rietenų begalės.

Paklausus prelatą Balkūno svarbių ir įtikinančių žodžių tuoj kyla klausimas, kodėl taip yra, kur gi to viso priežastys? Kur dingo mūsų tautos patriotiškumas, kur jį mums buvo įkvėpę mūsų aušrininkai, nepriklausomybės kovų ragintojai ir vadai? Kur mūsų savigarda, kur pasitikėjimas savimi ir savaisiais? Kokios aplinkybės taip neigiamai paveikė mūsų visuomenę, kas mus taip negailestingai skaldo ir tirpdo?

Man tuojau stojasi prieš akis mūsų spauda, persunkta nepriklausomos Lietuvos kritika jos buvusiu vadų ir veikėjų dergimu, perdideliu garbinimu tu, kurie buvo dezertyravę iš mūsų tautos kovos lauko ir nuėję pas mūsų tautos žudikus okupantus. Knausiojimas po mūsų tautos senovę, kad tik kuo juodžiau ją nupiešti, apipurvinti ir vis tai dėl kokių ten "išsiaiškinimų, dėl ateities..."

Kas nepriklausomybės kovoms uždegė mūsų jaunimą? Ar žiauri beatodairinė mūsų praeities kritika, kurią kūrė ar rėmė okupantai rusai ir lenkai, su visa gausia savų ir iš mūsų tautos pasidavėlių, šnipų ir pataikūnų, apdovanojimų medalių. Ar tie mūsų tautos atgimimo pranašai, aušrininkai, streikų ir sukilimų organizatoriai, dalyviai, ir laisvės idėjų skleidėjai?

Dar tebedūliuoja savanorių kūrėjų žaidzos — tebegaruoja partizanų pralietas ir tebeliejamas kraujas, tebebuva Sovietų kalė, muose ir Sibiro požemiuose mūsų geriausi sūnūs ir dukros, o mes, pabėgę į saugesnes vietas, ne tik nebežadiname savųjų kovoti, bet priešingai, giedame himnus mūsų tautos dezertyrams, tuo klaidindami mūsų jaunimą.

Ką sėjame, tą ir piauname. Prieš pusantį metų, liepos 10 d. 1955 m., "Draugo" priede p. J. Gliuda, rašydamas apie Jurgį Baltrušaitį, išskėlė jį kaip pirmą eilį rusų poetą, davusį rusų tautai nemirštamą kūrybą. Neginčytina, kad J. B. rusų tautai atidavė savo gražiausius jausmus, jis jai atidavė savo jaunystę, jėgas, aistrą ir žodžio grožį, o savo tautai, lietuviams — tik senstancias ašaras (Ašarų vainiką).

Ponas J. Gliuda, rašydamas apie J. B., bando atspėti, kodėl jis nuėjo į rusų literatūrą. Štai, kaip jis protauja: — "Didelis laivas, kaip ir didelis autorius, geidžia platesnių vandenų, platesnių auditorijų, nes jaučia savo jėgą, galėsią pavergti tuos plačiuosius vandenys, tas plačias auditorijas. Jis nuėjo į rusų raštiją šamo-

ningai; geisdamas kaip tik būti rusų poetu". Toliau p. Gliuda taip rašo: — "Jis (J. B.), be abejo žinojo apie ano meto lietuvių literatūrinį gyvenimą. Ar 1900—1910 metų lietuvių literatūros gyvenimas galėjo suteikti jam problemą, kur eiti, kaip apsispręsti: į rusų raštiją ar į lietuvių? Jis, be abejo, nei neturėjo tos problemos. Argi jis tada galėjo rašyti lietuviškai? Jis niekad nepatirtų, kaip reaguoja į jo kūrybą jo bičiuliai; kokios auditorijos sutiktų jį, kai po lietuvių poetą? Rašydamas tada lietuviškai, jis tik jaustųsi savanoriškai pasilaidojęs kapduobėje.

P. Gliuda pateisina J. B. nutautėjimą ir nusigrįžimą nuo savo tautos, jis, girdi, sąmoningai nuėjęs pas rusus, geisdamas būti rusų poetu. Tačiau, Jurgis Baltrušaitis nuėjo pas rusus dėl garbės, dėl aukso, dėl dubenėlio sriubos, dėl rusiško ura! Jis sąmoningai nusigrįžė nuo savo pavergtos ir kenciančios tautos, nei piršto nepajudinęs dėl mūsų tautos laisvės, kuri kraujuodama kėlėsi iš nutautėjimo ir lauzė rusų okupantų grandines.

Juk išstisus šimtmečius mūsų tautos vaikai veržėsi į tas svetimias plybes ir jose žuvo, nepalikdami nei balso, nei pėdsakų. Jie dirbo ne savo tėvynei Lietuvai, bet savo priešams. Jie savo darbais kėlė svetimų tautų garą, tapdami jų poetais, mokslo vyrais, muzikais, menininkais, net vadais.

Kunigaikščiai movėsi ant savo galvų svetimias karūnas, bajorai segėsi svetimus herbus, dvarininkai, viens kitą lenktnyiaudami, mokėsi lenkų kalbos ir, kaip imanydami stengėsi greičiau nutautinti savo baudžiauninkus. Kunigai iš bažnyčių metė lietuvių kalbą, pataikaudami vienam kitam šunbajoriui ar sulenkėjusiam dvarininkeliui. Sulenkėje šaipėsi iš lietuvių ir lietuvių kalbos, pravadžiuodami ją pagonių kalba. Patys nutautė, ragino ir kitus greičiau nutauti, girdi, su lietuvių kalba toli nenuėsi. Ir taip aukštasis luomas, raštingoji visuomenė plaukė į tas svetimias plybes, traukdami paskui save kaimiečius ir miestelėnus. Taip žuvo mūsų ištisos gentys: Juotvingiai, Prūsai, Vilniaus ir vilnija jau ruošėsi savo pakasynoms. Kaip maras plėtėsi lenkų kalba ir jau skalavo Kauno ir kaunijos bažnyčių pamatus, tik kaimiečių šiaudinės pastogės šiaušėsi prieš svetimųjų kėslus ir iš jų išėję vaikai, atkovojo Lietuvai laisvę.

Argi ne tuo pačiu lietuvių kalbos pakasynų keliu pasuko ir J. B.? Bet p. J. Gliuda nesmerkia J. B. nutautėjimo, bet dar gundo mus, duodamas mums žydų tautos pavyzdį, kuri, girdi, didžiūjasi savo žmonėmis, rašančiais svetimomis kalbomis, o mes, esą, norime virtis savuose syvuose. — Žydas visuomet ir visur paliks žydą, nežiūrint, kur jis gyvens ir kokia kalba kalbės. Žydų tauta pabėgusi iš Egipto, blaškoma ir vejama iš vienos valstybės į kitą, keliaudama per visus kontinentus, išaugo į didelę ir ekonomiškai stiprią tautą, ji specialiai pūdė ir tebedūdo kitas tautas, kad jose galėtų užtikrinti savo tautiečių gerbūvį ir viešpatavimą ant kitų. O mes, mes iš didelės, garbingos ir galingos tautos neplaningai ir pavieniai beieškodami plybių, iš

krikomė ir išnykome tose plybėse, gausiai patėsdami kitas tautas.

Vienas kitas iš mūsų, tų plybių ieškotojų, kaip ir J. B., paliejęs ar išmestas iš tų plybių, sugrįžta pas savuosius baigti savo dienas, elgetaudamas ar pas gimines prisiglausdamas, ar šnipinėti ateidamas, bet daugelis likvidavosi tose plybėse, dvasiniai supūdyti ir mums dingdavo. Ar tokie straiptiniai, užgrianti nutautėlius, negundo mūsų jaunimo plaukti į svetimias plybes? Galvojant gliaudiškai, kas gi dabar mūsų tauta, mūsų kalba, mūsų literatūra? Kas kels mūsų rašytojams ovacijas, kokios auditorijos juos sutiks, kas mokės milijonus už jų veikalus, jei rašys tik lietuviškai?...

O, rašyti svetimomis kalbomis, tai jau kitas reikalas, tokie galimūmumai, tokios plybės!... O koks jaunuolis ar jaunuolė apie save blogai galvoja? Juk daugelis pamano, kad jis gali būti dideliu ir daug galingu. Ne vienas mano, kad jis gali nustebinti ne tik savo draugus tautiečius, bet ir visą pasaulį, tik reikia paklausti gero patarimo: eiti į tas didžiasias tautas, į tas plybes, į tas didžiosias auditorijas, į tuos didžiuosius vandenis ir plaukti, plaukti, atsižadėjus savo kalbos ir tautos.

Štai šiandien, čia ir kitur, mes jau matome nebe vieną tų naujų plybių ieškotojų, o gana gerą būrį pasineusių į tas svetimias plybes. Tėvai nebeleidžia savo vaikams į lituanistikos mokyklas, girdi, vaikai gali sugadinti akcentą anglų kalbos. Jaunimas nebelanko lietuviškų parengimų, apart šokių. Mūsų didieji patrijotai sakė grausmingas prakalbas N. Lietuvis. Pabėgę iš skaitlingesnių kolonijų ir mažesnių miestukų, kur turi ramų ir pelningesnių gyvenimų ir be to, sakosi, greičiau ir geriau išmoksia svetimias kalbas. Ir kas gi jiems dabar Lietuva ir lietuviai, kam jie jiems bereikalingi? Gerų vietų iš jų nebesitiki, ministrais jų čia niekas nebespaks. Bet kada susitinki su tokio miestuko mūsų tautiečiu ar tautiete ir pradėsi kalbėtis, tai kaip atidaro savo burnelę, tai iš jos pasipila: rives, rabitai, flauers, mydevs ir aibės kitų "grožybų", vietų lietuviškų: upių, pievų, gėlių ir kiškių. Iš kalbos atrodytu, kad tokia dama ar ponas čia jau kokią keturiasdešimt metų būtų išgyvenęs ir nebegirdėjęs lietuvių kalbos, o jis ar ji vos keletą metelių čia tepraleidę. Arba vėl lietuviška šeima, abu lietuviai, savo pirmagimį vaikeli, vos pradėdantį kalbėti, jau kalbina angliškai, ne lietuviškai. Kokia kalba tas paugus vaikelis kalbės? Jau aišku, kad ne lietuviškai. Tai vis tų didžiųjų vandenų laiveliai, laivai ir garlaiviai, kurie pasinešę galvatrukčiais leistis į tuos didžiuosius vandenys, į tas didžiasias svetimias plybes.

O mūsų mišriosios vedybos, ar tai ne plaukimas į tas didžiasias plybes? Juk šimtai tūkstančių mūsų susituokę su svetimtautėmis nugarinėje tose plybėse, vienie ieškodami turtų, kiti kitokių išrokovimų, o dar kiti — garbės ir auditorijos. Ar J. Baltrušaitis nebuvo žuvis mūsų tautai? Jai ne tas nelemtas vakaras, kada po revoliucijos jis persitapatė naujiems Rusijos valdovams, o tie jį, tą rusų rašytojų susivienijimo pirmininką, nušvilpė ir išvarė iš scenos. Kur po to J. B. galėjo eiti ir kaip bedirbti rusų tautai, kada jį taip negailestingai sunieki-

no? Čia jam jau pasirinkimo nebebuvo. Jis atėjo pas tuos, nuo kurių jis pirmiau buvo nusigrįžęs. Jaunutė Lietuvos valdžia jam davė svarią vietą ir jį globojo. Bet J. B. pas lietuvius atėjo ne iš meilės savo tautai, o grynai reikalui verčiamas, iš išrokovimo, dėl egzistencijos.

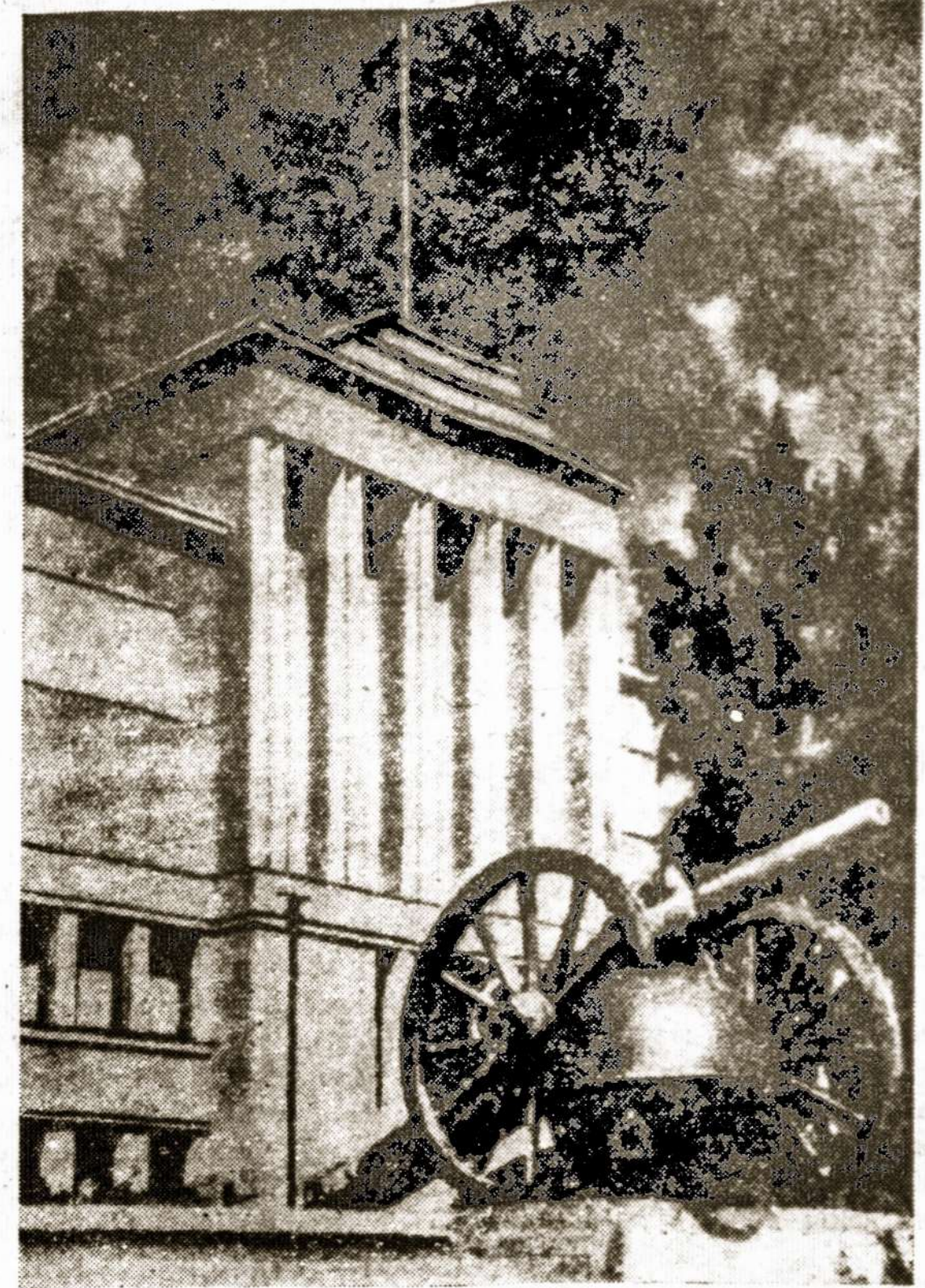
Ne vienas J. B. negrįžtamai buvo nusigrįžęs nuo savo tautos, tokių kaip jis buvo juk tūkstančiai, bet pats likimas lėmė vie-niems žūti už išdavystę, kitiems grįžti prie savo tautos ir pasitaisyti. Tie, kurie grįžo, didžioji jų dalis iš tų didžiųjų vandenų atsi-vežė susižvejoję gudes ar lenkes ir vėl plaukė, tik jau Lietuvos vandeneliais, laikydamiesi paviršiaus ir algos. Retas iš jų nuosirdžiai įsijungė į dorą ir naudingą darbą lietuvių visuomenei ir Lietuvai. Daugelis tik gyveno, egzistavo, jų namų kalba buvo ne lietuviška, o svetimia. Jie savo vaikus leido ne į lietuviškas mokyklas, o į rusiškas, lenkiškas, ar voikiškas; ruošdami ir juos, savo vaikus, tiems didiesiems vandenims, toms didžiosioms plybėms. Veltui šiandien mes beieškotume čia išėivijoje jų vaikų dirbančių lietuviškai. Jie nuplaukė... Prie lietuviškos visuomenės jie laikėsi tol, kol jiems buvo naudinga, kol juos rėmė lietuviai, kol davė BALFas...

Negalima tyliai praeiti nepaminėjus tų mūsų didžiųjų patrijotų, kurie begyvendami tarp svetimųjų, nei vienai akimirksniui nesudvejojė, kas jie yra. Jie ir svetur begyvendami dirbo savo tautai ir dėl jos sielojosi. Jie, išgirdę atskuriantį Lietuvai, nesvarstė, bet jiems būtų pelningiau, ar kur gaus daugiau pajamų ar garbės, bet degdami tėvynės meile veržėsi į savo kraštą, kad tik kuo nors padėti atskuriantį Lietuvai; iš jų mūsų pirmieji savanoriai kariai, mokytojai, gydytojai ir kiti atgimstancijos Lietuvos darbininkai.

Kas gi būtų atsitikę su mūsų tauta, jei mūsų rašytojai, poetai būtų taip galvoję ir darę, kaip J. B. ar jam panašūs, kurie tedirbo tik savo naudai ir garbei: save išaukštinti, gerai pagyventi?

Kada brėško mūsų tautos prisikėlimo aušra ir jos atgimimo pranašai šaukė visus lietuvius į darbą ir į kovą, J. B. tam buvo kurčias, "s" nuėjo dirbti okupantui. Juk tuo pačiu laiku, tais pačiais metais išsijuošė dirbo: Basanavičius, Kudirka, Maironis, Baranauškas, Vaičiaitis ir daug daug kitų. Jie šaukė šaukė, ragino ir budino žmones, kėlė mūsų tautą į tas prakeikto lėtarginio miego, į kurį ją buvo įstūmę savi ir svetimi nutautinimo apaštalai. Jie ragino lietuvius susiprasti ir kovoti prieš nutautinimą ir prieš okupantus. Jie ragino lietuvius nebėgti iš Lietuvos, o liktis savame krašte iri dirbti tik savo tautiečiams. Jie savo tautai nesigailėjo nei lėšų, nei sveikatos ir, net, nei gyvybės. O jie, man rodos, galėjo neblogiau už J. B. plaukioti tuose vandenyse, svetimose plybėse, bet jie buvo dideli lietuviai ir už blūdėlį sriubos nenuėjo pas okupantą.

Štai iš už geležinės uždangos ateina širdį veriantis skausmas: — Broliai, laikykites! Nenusistokite kovoję už savo krašto laisvę, ne pulkite į neviltį!... Ką gi reikiama tie jų žodžiai, tas jų prašymas? Jie tenai vilkdami nebeapkeliama priespaudos našta, kovodami su smurtu ir badu, matomai nugirdo mūsų amžinas rietenas ir kėslus moti ranka į viską, kas lietuviš-

Karo Muzejus, dar anais, gražiaisiais, nepriklausomybės laikais

Mes reiškiamo tautai savo prisirišimą ir ištikimybę

Lietuvos Diplomatinijos Šefo Stasio Lozoraičio žodis pasakytas per Romos radiją Nepriklausomybės šventės proga.

Eidamas daugelio metų įpročiu, aš vėl imu balsą Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga ir kreipiuosi į Jus, brangūs tautiečiai ir tautietės, Lietuvos Diplomatines Tarnybos vardu. Šiuo momentu, kai tauta ypač ryškiai atsimena nepriklausomybės laikus ir skaudžiai atjaucia dabartinę priespaudą Sovietų okupacijoj, Lietuvos atstovai ir jų bendradarbiai reiskia tautai savo prisirišimą ir ištikimybę. Nepriklausomos Lietuvos Vyrtaisybės paskirti bei įgalioti atstovauti valstybei ir ginti tautos interesams, kaip vienintelis valstybės organas užsieny, mes vykdomė savo įgaliojimus, tarnaudami vien tik Lietuvai ir vienam, aukščiausiajam tikslui: jos nepriklausomybės atstatymui. Dirbdami šį darbą kartu su lietuvių visuomene užsieny, mes žinome, kad vykdomė visos tautos valią, kuri buvo išreikšta Vasario Šešio-

ka ir tą staigų proto neapvaldomą pamišimą, verstis į svetimias plybes. O jie juk tiek daug tikėjosi iš mūsų, pabėgusių čia, į laisvės kraštus. Jie manė, kad mūsų veiksniai, išbėgę iš Lietuvos, tikrai dirbs tautos laisvinimo darbą ir nesiries tarpusavyje dėl ministeriškų vietų ir dėl pirmavimo tos ar kitos partijos.

Dažnai mūsų spaudoje prirašoma visokiųjų receptų ir sugyvenimui tarpusavyje ir jaunimo gelbėjimui, bet viskas tik tuo ir baigiasi. Mes galime bile kokias lūšnas nupirkti, kur jaunimas turėtų skaityklą, biblioteką ir bent kokią salelę žaidimams. Vokietijoje likusiems nupirkome rūmus, išlaikome gimnaziją, o savo vaikams čia nieko. Gal ten ir svarbiau, gal ten daugiau ir lietuviškesnio jaunimo turime, negu čia?..

liktosios dienos aktu, kuri šiandien palieka nepakeista ir nebus pakeista niekad. Mes, teisėti Lietuvos atstovai, visados griežtai vadovaujamės Lietuvos teise iri nepriklausomybe, tai yra, ta jos teise, kurią Sovietų Sąjunga smurtu yra sulaužiusi, kurios tačiau jai nėra išsidažėjusi ir kurią jai pripažįsta civilizuotasis pasaulis.

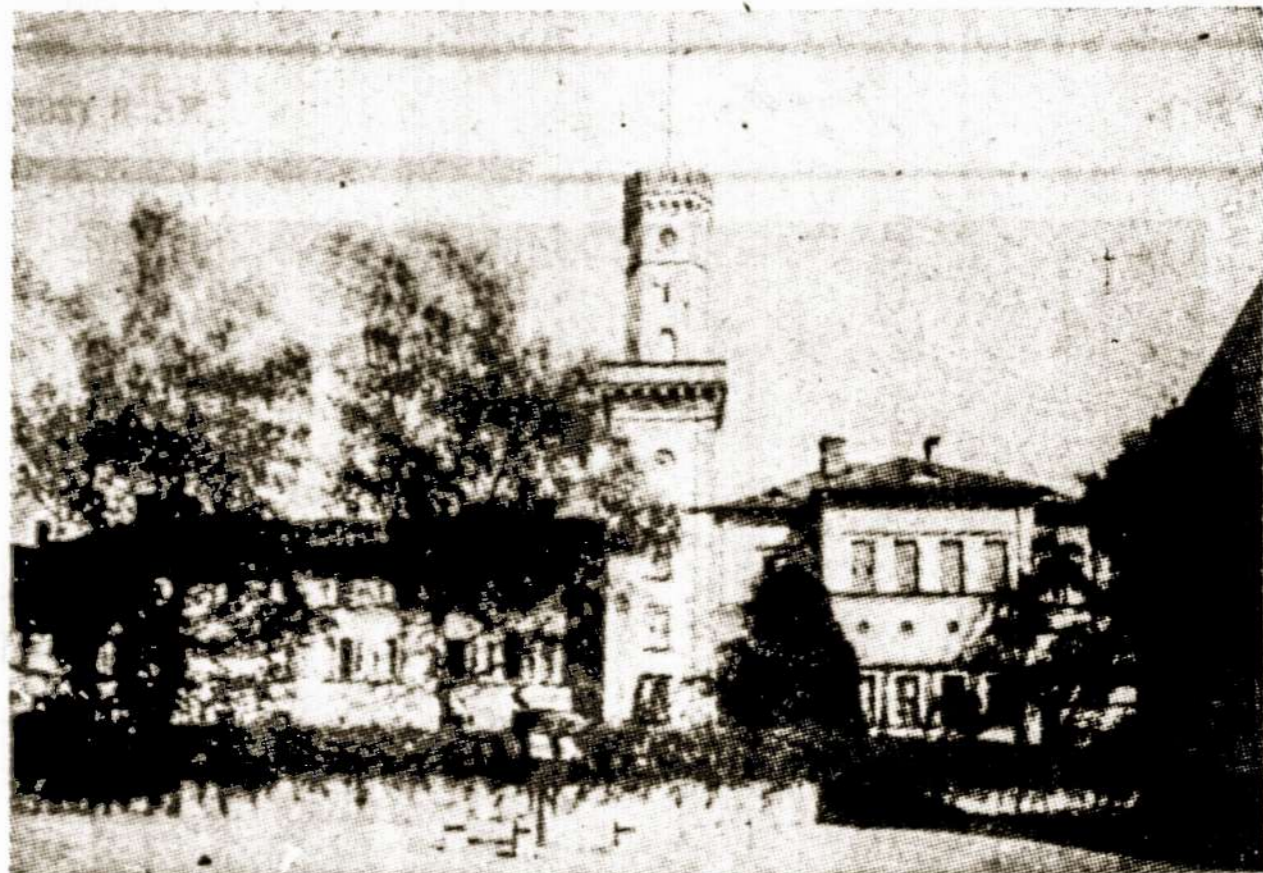
Šitos teisės vykdymas, mūsų krašto išvadavimas, nėra atskira problema, kurios išsprendimas vien tiktai priklausau nuo mažos Lietuvos ir barbariškos Sovietų valstybės jėgų santykio. Ji yra tiesioginiai surišta su Rytų Vokietijos ir kitų Sovietų Sąjungos užvaldytų valstybių laisvės klausimu. Ji sudaro dalį to politinio, moralinio ir ekonominio konflikto, kurį sukėlė ir nuolat gilina Sovietų Sąjunga, siekdama visomis priemonėmis primesti žmonijai komunistinės santvarkos priespaudą. Lietuvių tautos gyvybiniai interesai, pagrindinės teisės ir tautiniai idealai yra Sovietų Sąjungos sunkiai pažeisti. Bet jie sutampa su interesais, teisėmis ir idealais, kurie sudaro civilizacijos pagrindą ir laisvojo pasaulio akcijos prieš Sovietų Sąjungą elementą.

Tai dar kartą patvirtina Jungtinių Valstybių Prezidento ir Didžiosios Britanijos ministerio pirmininko pastarieji pareiškima, išdėstyti Vašingtono deklaracijoj. Priminę, kad paskutinių dešimties metų laiko tarpu šimtai milijonų žmonių, dėka Jungtinių Valstybių ir Anglijos pagalbos, įgijo nepriklausomybę, abu valstybės vyrat konstatuoja štai ką: "Tuo tarpu, kai pasaulis ėjo pirmyn, plėsdamas savitarpį bendradarbiavimą, tie, kurie skelbia valstybės vyravimą, kurie skelbia valstybės vyravimą, jie neigia priklausancias žmogui teises, taip pat buvo veiklus. Milijonai žmonių, skirtingos kilmės, tikybos ir tradicijų, (Perkelta į 3 psl.)

Reikšminga sukaktis

Dr. A. Palaitis, Racine, Wis.

Prieš penkis metus buvo suorganizuota ir Vasario 16 vardu pavadinta, vienintelė laisvajame pasaulyje grynai lietuviška gimnazija. Šiais metais vasario mėn. 16 d. sukako lygiai 5 metai, kaip ši mokslo įstaiga tuo didžiuoju ir mums visiems taip brangiu vardu pavadinta. Prieš penkis metus vasario 16 d. buvo didelės gimnazijos iškilmės, kuriose ji buvo paskelbta tuo iškilmingu vardu.

Tuo laikotarpiu man kaip tik teko būti tos gimnazijos direktorium. Tada teko smarkiai susirūpinti gimnazijos atkūrimu ir jos perorganizavimu. Prieš tai buvo laikai, kada lietuvių bendruomenė Vokietijoje turėjo per 20 gimnazijų, 7 profesines mokyklas, apie 97 pradžios mokyklas ir daugybę vaikų darželių. Nustojus Unros ir vėliau Iro organizacijų veiklai, visiškai pakitėjus Vokietijoje gyvenimo sąlygoms, smarkiai pakitėjo sąlygos mūsų nenaudai ir visam mūsų švietimui. Mūsų visas švietimas ligi to laiko gražiai ir pavyzdinai veikė, sugriuvo, nes nebuvo jokių sąlygų jam išsilaikyti.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba susirūpino žūt būt išlaikyti bent vieną aukštesnę mokyklą. Tąją ji numatė Diepholzo gimnaziją. Einant tuo V. Kr. Valdybos nusistatymu, reikėjo tą gimnaziją atkurti, perorganizuoti ir pritaikinti prie naujai susidariusių gyvenimo sąlygų Vokietijoje. Tai buvo be galo didelis ir sunkus darbas. Dėl kiekvieno dalyko reikėjo šimtus kartų klebenti vokiečių įstaigų duris, rodyti daug lankstumo ir mokėjimo prisitaikyti prie naujų gyvenimo sąlygų ir naudoti įvairių įvairiausias progas. Nebuvo lėšų mokytojams algoms mokėti, nei mokiniais išlaikyti. Reikėjo steigti bendrabutį, nebuvo patalpų, nebuvo paklodų nei užklodų. Žodžiu, nebuvo nieko. Netruko tik gerų norų, valios ir ryžto.

Vokietijos Krašto Valdybos lietuvių bendruomenės pirm. buvo ir ligi šiai dienai yra inž. Pr. Zundė, o švietimo inspektorium buvo Pranas Karalius. Tęd tu vyrai ir buvo to kieto užsispyrimo, išlaikyti bent vieną lietuvišką gimnaziją. Jų veikla lietuvišką išlaikymo atžvilgiu yra neįkainojama. Ypatinai p. Zundėi priklauso dideli nuopelnai. Jis ir ligi šiai dienai žymėtini du didesni gimn. parengimai, įvykę tais pačiais metais, kurie gerokai prisidėjo prie šio vardo išgarsinimo. Tai literatūros vakaras, sutraukęs visus žymesnius Vokietijos gyvenančius lietuvius ir daug vokiečių pareigūnų, ir anglų kalba vakaras, suruoštas specialiai anglų skautėms, karitui ir kitoms anglų ir amerikiečių organizacijoms Vokietijoje, gerokai prisidėjusioms prie gimn. rėmimo. Anglų kalbos vakaro programą suorganizavo su mokiniais anglų kalbos dėstytojos: I. Kirpstūnaitė ir Skvirblienė.

Mokiniai pradėjo gražiai reikštis ir organizacinę veiklą. Labai gerai veikė skautai, ateitininkai, evangelikų mokinių ratelis. Skautų "Aušros" tuntu su dideliu pasisekimu vadovavo buvęs tuo laiku bendrabučio vedėjas skt. O. Gešventas. Skautai kiekvieną sekmadienį rytais išskeldavo, o vakarais nuleisdavo prie gimnazijos tautinę vėliavą. Tokiomis progomis susirinkdavo visa gimnazija ir didelė dalis stovyklos gyventojų.

Mokiniai pradėjo gražiai reikštis ir organizacinę veiklą. Labai gerai veikė skautai, ateitininkai, evangelikų mokinių ratelis. Skautų "Aušros" tuntu su dideliu pasisekimu vadovavo buvęs tuo laiku bendrabučio vedėjas skt. O. Gešventas. Skautai kiekvieną sekmadienį rytais išskeldavo, o vakarais nuleisdavo prie gimnazijos tautinę vėliavą. Tokiomis progomis susirinkdavo visa gimnazija ir didelė dalis stovyklos gyventojų.

bais buvo pavesta rūpintis gimn. matematikos mokytoju inž. Alf. Bimbiriu. Po gana trumpo laiko šiose srityse jau buvo pasiekta gana žymaus pagerėjimo.

Mokinių skaičius pašoko arti šimto, mokytojų taip pat susidarėme jau 11. Patalpos buvo atremontuotos. Į paleistą mintį — steigti rėmėjų būrelius, po visą pasaulį išsiblaškę mūsų tautiečiai labai palankiai atsiliepė. Tuoj pra

dėjo steigti būrelius ir siūsti gimn. pagalbą pinigais, drabužiais ir įvairiais maisto produktais. Gimnazijai viskas buvo be galo reikalinga, kiekvienas nors ir menkas daktelis, stiprino gimnaziją medžiaginai ir moraliai.

Tuoj buvo pradėta ruošti mienėtai gimnazijos šventei. Muzikos mokytojas p. Janonis, tik ką atvykęs į gimnaziją muzikos dėstyti, padėjęs labai daug energijos, gana gražiai paruošė gimn. chorą. Gimn. mokyt. p-lė I. Kirpstūnaitė puikiai paruošė tautinius šokių, p. Ad. Venslauskas, tada dirbęs V. Kr. Valdyboje, suorganizavo ir pastatė labai reikšmingus gyvuosius paveikslus. Ir visi kiti mokytojai tos šventės pasisekimui dirbo su didžiausiu atsidavimu. Ši šventė puikiai pavyko. Ji sutraukė Vokietijos valdžios net pačius aukštus pareigūnus ir mūsų visą Vokietijoje esančią bendruomenę. Kalbas pasakė Bonnos vyriausybės ministerialratas ir kiti aukšti vokiečių valdžios pareigūnai, Vliko pirm. prel. Krupavičius, dr. Vydūnas, Balfo pir. J. Valaitis, inž. Zundė ir kiti. Dalyvavo didesniū Vokietijos laikraščių korespondentai ir vienos vokiečių filmos bendrovė, kuri svarbesnes programas vietas filmavo ir vėliau Vokietijos kino teatruose rodė. Šios šventės metu gimnazija buvo pavadinta Vasario 16-tos vardu ir kaip tokią Vliko pirm. prel. M. Krupavičius man ją iškilmingai perdavė. Šis iškilmingo perdavimo aktas taip pat buvo filmuotas.

Šios šventės pasisekimai labai sustiprino gimnaziją. Vokiečių valdžios akyse gimn. pasidarė rimta mokslo įstaiga, verta paramos ir užtarimo. Mūsų lietuvių visuomenės akyse gimn. vardas pasidarė populiarus. Mokytojai ir mokiniai pamatė, kad dirba neveltui.

Nuo šio laiko ši mokslo įstaiga pradeda stiprėti ir augti. Dar pažymėtini du didesni gimn. parengimai, įvykę tais pačiais metais, kurie gerokai prisidėjo prie šio vardo išgarsinimo. Tai literatūros vakaras, sutraukęs visus žymesnius Vokietijos gyvenančius lietuvius ir daug vokiečių pareigūnų, ir anglų kalba vakaras, suruoštas specialiai anglų skautėms, karitui ir kitoms anglų ir amerikiečių organizacijoms Vokietijoje, gerokai prisidėjusioms prie gimn. rėmimo. Anglų kalbos vakaro programą suorganizavo su mokiniais anglų kalbos dėstytojos: I. Kirpstūnaitė ir Skvirblienė.

Mokiniai pradėjo gražiai reikštis ir organizacinę veiklą. Labai gerai veikė skautai, ateitininkai, evangelikų mokinių ratelis.

Skautų "Aušros" tuntu su dideliu pasisekimu vadovavo buvęs tuo laiku bendrabučio vedėjas skt. O. Gešventas. Skautai kiekvieną sekmadienį rytais išskeldavo, o vakarais nuleisdavo prie gimnazijos tautinę vėliavą. Tokiomis progomis susirinkdavo visa gimnazija ir didelė dalis stovyklos gyventojų.

jų. Mokiniais tai buvo tautinio auklėjimo vandėlė, kitiems dalyviams tas sudarydavo gilaus įspūdžio. Skautai ruošė taip pat iškilmingas šventes, kuriose ir visuomenės dalyvavo, stovyklas, iškylas ir t. t. "Aušros" tuitas leido labai turiningą ir gražų laikraštėlį "Gairelė".

Ateitininkams gražiai ir sumaniai vadovavo gimn. kapellonas kun. Girčius. Jie ruošė sueigas, atitinkamas šventes ir vystė gana plačiai savo veiklą.

Evangelikų mokinių rateliui sėkmingai vadovavo mokinys Dikšaitis. Ratelis leido net savo gana rimto turinio laikraštėlį, redaguojamą to paties mokinio Dikšaitio.

Pedagogų Taryba tada susidėjo jau iš 11 mokytojų: E. Krygrienė, I. Skirpstūnaitė, Skvirblienė, kun. Girčius, Dirvelis, Alf. Bimbiris, Vadopalas, A. Mikalkevičius, Stauskas, Gešventas. Visi mokytojai dirbo su didžiausiu pasiaukavimu. Atlyginimas buvo labai mažas, bet jie dirbo ne už pinigus. 4-riems mokytojams buvo išrūpintas iš vokiečių valdžios atlyginimas. Jie visi 4 savo atlyginimus dėjo į bendrą gimn. algų katilą, iš kurio po atitinkamą dalį buvo mokama visiems mokytojams. Po kiek laiko V. Kr. Valdyba į tą katilą siek tiek pridėdavo, kad mokytojams truputį pakelti atlyginimą.

Greitu laiku gimnazija virto tikra lietuviškumo sala Vokietijoje. Tautiškas auklėjimas ir visose srityse lietuviškas gyvenimas augo. Iš Mažosios Lietuvos kai kurie mokiniai, atėję į gimnaziją, nemokėjo gerai lietuvių kalbos, bet dėdė didžiausias pastangas tuojau pramokti.

Peržvelgus šios gimnazijos nueitą kelią, reikia labai džiaugtis. Per tuos penkis metus yra labai ir labai daug padaryta. Gimnazija šandien turi savo namus, jos vardas yra tinkamą aukštumo, mokinių skaičius pašokęs arti 200, gražiausiais savo pasirodymais stabina net užsieniečius. Tai viską buvo galima pasiekti tik mielių jos rėmėjų dėka.

Brangus rėmėju, ši mūsų mokslo įstaiga yra Tavo garbė ir pasididžiavimas. Jei ne Tavo duosni ranka, jos šandien nebūtų. Nebūtų to jaunimo, kuris neša mūsų lietuviškos, tautiškos kultūros žiedą ir krauna į pasaulio kultūros lobyną, kad mūsų tauta ten gyventų, kad joks okupantas jos niekuomet nenustelbtų. Tavo į šią gimn. įdėtas doleris kitas, duoda neapsakomai didelių nuosimčių, gimdo jėgas, jokio okupanto nenugalimas. Ši gimnazija yra mūsų tautos vienybės, garbės ir pasididžiavimo simbolis. Saugokime, kad šis tautinės garbės švyturys augtų ir klestėtų. Jaunimas yra didžiausia tautos pagėja. Jei mes savo jaunimą tautiškai gerai išauklėsime, mūsų tauta visus sunkumus nugalės. Tai nuo mūsų visų pareina.

U Ž K N Y G A

Tegu dirba dažnai nugirsti ar skaitai, kad knygų mažai kas skaito, kad knygos pelėja lentynose, kad knygas leisti neapsimoka.

Zinoma, keletą knygų išleides, iš to turėtų nesukrauti, — o gal tokie laikai atėjo, kad knygas reik spausdinti ne dėl uždarbio, arba ne dėl pasipelnymo.

Knyga turi naują — priaugančią kartą nuteikti reikiama kryptimi, turi padėti surasti gyvenimo kelią, neturi iš tikrojo kelio išleisti, bet nuvesti jai tvirto pagrindu, imtų drąsiai žiūrėti kitiems į akis ir džiaugtis apsisprendus visam gyvenimui.

Ne pro šalį tai ir senesniajai ir net senajai kartai.

Yra knygų, kurių turinys neįtaria nei laiko, nei vietos, nei tautos. Toks betautinis, bevytiniškas, beaikinis turinys dažnai yra tuščias — tik kolei skaitai, tarsi manai, būk tai įdomu, turiningu. Tačiau, iš tokio turinio knygų paprastai į gerą nepamokoma. Tik laiką gašina, gal kiek jusles pakirbina, bet protui, kuris ilgam turi susistovėti, kuris nugirsto ar skaityto nepamiršta, kuris renka dvasinį turą, čia medžiagos kaip

Dostojevskio "Biesai"

Br. Užemis

Amerikiečių rašytojas ir "Collier's" žurnalo kolumnistas John O'Hara prisipažįsta, kad jis savo temomis (ir duomenimis) ne visada pajėgia būti "up to date". Čia pat jis tvirtina, kad kai kurios temos yra įdomios vien todėl, kad jos yra truputį senos. Jei O'Hara tai tinka — tiks ir mums.

Prof. kun. St. Yla, bardamas vieno str. autorių, pacitavo iš Dostojevskio: "rusas, kartą atsiskakęs religijos, nebelieka daugiau rusu". Yra ir kitas rusiškas pasakymas: "ėto ruskomu zdrorovo, to nemcu smert" (kas rusui sveika — vokiečiui mirtis). Mūsų yra tiek nedaug, kad kiekviena netikinti, ar kitaip tikinti, nurašyti į nuostolius vargu ar galėtume. Taip galvojančiam ne vienas su Ivanu Karamazovu (Dostojevskis — "Broliai Karamazovai") bilietą į dangaus karalystę gražins, nes jis bus perbrangus. Ag "visi mes kai kur ir kaž kaip Karamazovai", Ar nebus lietuviui labiau priimtinas prelato Krupavičiaus pasakymas: "susidėsiu ir su velniu, jei jis padės atgauti Lietuvai nepriklausomybę" (pasakyta 1948 m., darant Augsburgio lietuvių kolonijoj pranešimą). Gaila, kad šio pasakymo nuosirdumu tenka suabejoti. Mat, jau sekančią dieną ateitininkų suvažiavime tas pats prelato sekančiai porino: "jūs, ir tik jūs, ateitininkai, būsit tais inžinieriais ir taja medžiaga, kurie pastatys antibolševikinę užtvartą". Atseit, visi kiti (neateitininkai) ne tik inžinieriais, bet net paprasta medžiaga būti negalit.

Bet tai aibė atskirų temų, kuriuos normaliu metu gvildenamoms, žiūrint iš vieno kampo, dabar gi, kai velniava dedasi kiekvienam kampe, norisi nekurias vertybes peržiūrėti. Tiek to.

Man rūpi kitas reikalas. Didysis Dostojevskis savo "Biesuose" klasiškai atvaizdavo bolševiko prototipą. Veikimo lauką jis pasirinko vieną Rusijos kampelį, kur viskas ėjo sena nusistovėjusia sava ga. Kur kiekvienas žinojo savo darbą ir vietą. Kur vieni gyveno

ir nėra.

Mums lietuviams šis laikas įkyriai yra vien tais pačiais žodžiais nusakomas — lietuviybė išlaikymas, laisvės atstatymas. Vis, kaip kakerikų taip kakerikų. Bet ne kas daroma. Tuo daugiau, kai vis tuos pačius, kad ir rimtus dalykus kalbėsi, juo greičiau visa tai vis vien nusibodusiais plepalais, vis tas pats ir tas pats.

Reikia, kad ir mažytelaičio, darbo. Toks darbas ir būtų, be kita ko, kuodaugiausia visais skaudžiausiais mūsų gyvenimo klausimais išleisti knygą.

Štai išeis Lietuvos Istorija. Ją galėsime kartkartėmis skaityti patys, galime ir kitiems papasakoti — paskaityti. Tai didelis darbas, brangi knyga, ne vien savo turiniu, bet ir perkamąja galia.

Galima rasti klausimų, kurie ir jaunuomeni turi patikti, kaip savo protėvių—tėvų papročiai, kaip tėvų Gimtojo Krašto gamta, kaip įvairūs atsitikimai, išgyvenimai kartų kartos tolimesnėj ir artimesnėj praeityj, kurie nustatė mūsų būdą, mūsų įsitikinimus.

Tik susipažinę — pažinę, tikrai pamėgsime savąją tautą ir savuosius žmones ir imsimė didžiuosius lietuvius esą.

Išleides, sakysim, už \$1000 knygą, kuri tik vienam tautiečiui tenurodytų tikrąjį kelią ar kurį jį išsaugotų gerbėjų tėvų praeities, kuris pasidarė tikras lietuvis — jau ganėtinai atpildas. Juk žmogus yra kur kas už \$1000 brangesnis.

Tai gi, jeigu knygų leidėjams neapsimoka leisti knygas, tai draugijoms, jų skleidimas skleidžiamomis idėjoms tikrai apsimokės. Tokių draugijų tarpe yra Tėvynės Mylėtojų Draugija, kuriai gerų norų nterūksta, o lėšų, pasirodo, pasijudinus, susiranda, kaip tai rodo dideli surinktieji tūkstančiai dr. V. Sruoginės Lietuvos Istorijai leisti. Leiskime knygas.

Taip galvoja Tėvynės Mylėtojų Draugijos 81 Kuopa Bostone.

pergerą, kiti persunkų gyvenimą. Bet kiekvienu atveju visi žinojo, kad "taip reikia" ir visi buvo patenkinti.

Į šį ramų kampelį atvyko keli svieto perėjūnai anarchistai, susirišo bendru nusikaltimu ir pradėjo skaldymo, naikinimo darbą. Nedaug tereikėjo laiko, kad šis ramus kampelis virstų pragaru. Pragaru visiems, ir tiems, kurie gyveno pergerą gyvenimą (s žyrų biesilis) ir tiems, kurie perdidelį vargą nešė. Tai toks labai bendras "Biesų" paviršius. Bet to užtenka.

Tai yra visa rusiškojo bolševizmo esmė. Sugriauk viską, kas yra. Idiek neapykantą vienų kitiems. Tarp griuvėsių palik žmogų — žvėrį ir su savo rusiška pasiutusia troika nešdinkis kitur, kur dar tebeina ramūs gyvenimai. Šis griovimo darbas jiems sekasi ypač ten, kur yra kas taisyti (taisyti, bet ne griauti).

Apsidairykime gerai ir kiekvienoje vietoje rasime mažesnio ar didesnio mato biesų. Jie viską žino. Jie visur įlys. Dresiruoto šuns uoslės vedini, išuostys kiekvieną susibūrimą, net kiekvieno asmeniškus reikalus. Jie niekam nepadės, bet ardyd, kenks, naikins. Jie niekur nemato gerą — jiems viskas bloga. Jie sukirsins organizacijų vadovus, gerus pažįstamus, kleboną su geru parapijiečiu. Net į tavo darbovietę jie sunės tokių žinių apie tave, kad tau pačiam ims galva suktis. Po to — bieso šypsena iš kampo šypsosis.

Laimei, jų turime dar nedaug, bet jų, deja, yra. Vieni iš jų dirba už Judo sidabrinį, kiti kokias tai velniškos pagiežos apimti, tretai — šį amurzinimo būdą naudoja neį srovės žmones sunaikinti. Kiekvienu atveju jie iš mūsų tarpo turi būti išskirti.

Kai kas pasakys — dramatiškuoju, smulkūs dalykai, kad į juos dėmesį kreipti. Deja, taip nėra. Moralinis gangsterizmas yra šiuo laikų savotiška inkvizicijos priemonė, gana planingai ir sėkmingai naudojama nekurių iškrėplėlių.

Kiek tarp mūsų biesų, apsidairykime, pamatysime...

Ar mes jiškom pas vienas kitą gerų pusų. Ne. Jų nematom. O blogųjų? Į jas spokšom per pa didinamąjį stiklą. Štai kodėl daug kas ir nuo lietuviško darbo traukiasi. Bijo moralinio gangsterizmo ir žino, kad savųjų tarpe užuo vėjos nesuras. Sunku apie tai kalbėti, bet reikia. Negi patikėsime šauksmui iš beprotnamio (kap. Urbono istorija).

Pagaliau, nemanykime, kad mūsų jaunimas to nemato. Jei mes savo vaikams gražias pasakaites apie Lietuvą pasakojam, o apsisukę savo kaimyną lietuvių purvais apdrapstom, mūsų vaikas padarys savo išvadą. Deja, ne tokias, ką mama jam pasakojo.

Tat, besigrumiantiems lietuviškame fronte, norisi palinkėti: iškodylinkime biesus iš savo tarpo. Darbas palengvės. Svarbu, ar nešiojamės šūkį "Dieviui ir Tėvynei", ar Tėvynei ir Dieviui, ar tik Tėvynei. Vieni paprašysime Dievulių pagalbos, kiti vien savo jėgomis pasiklaudami, su broliška meile, dirbsime tą patį lietuvišką darbą.

*

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS

JURGIO SAVICKIO

— Ž E M Ė D E G A —

didžiulio atsiminimų veikalo pirmasis tomas. Čia autorius, vienas žymiausių mūsų rašytojų ir diplomatų, anuometinis mūsų valstybės atstovas prie Tautų Sąjungos Šveicarijoje J. Savickis pasakoja apie 1939—40 metų įvykius ir žmones, kritiškiausiu mūsų kraštui ir Europai metu. — Knyga mums neįprasto dydžio, pirmasis tomas 456 psl., kaina \$4.50. Antrasis tomas jau spaudoje.

Užsakymus ir pinigų siųsti:

T E R R A

3333 So. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

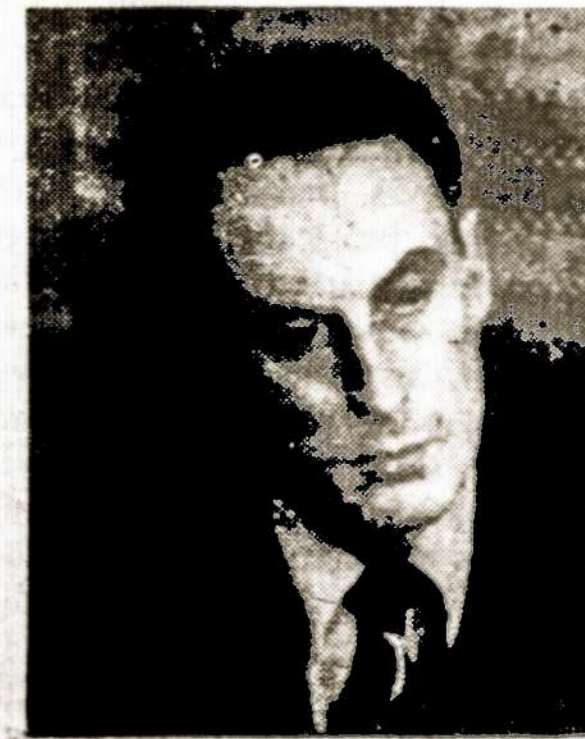
Jonas Mašiotas, vasario 28 d. sukako jo mirties trimetis.

1955 M. LITERATŪRINĖS

PREMIJOS LAIMĖTOJAS —

HENRIKAS RADAUSKAS

Lietuvių Rašytojų Draugijos 1955 metų grožinės literatūros premija teko Henrikui Radauskui už poezijos knygą "Žiemos daina". Su juo varžėsi Leonardas Andriekus, autorius poezijos knygos "Atviros marios". Tačiau antrame L. Rašytojų d-jos narių balsavime H. Radauskas gavo 31 balsą, o Leonardas Andriekus 20 balsų. 6 kortelės buvo paduotos tuščios. Tuo būdu 1955 m. grožinės literatūroje vyrauja poezija ir naują laureatą turime poetą H. Radauską.

Dail. Telesforas Valius, Lietuvių Dailės Instituto pirmininkas, studijas tęsia Paryžiuje. Tebevykstančioj Religinio meno parodoj Čikagoje ir jis dalyvauja su savo naujaisiais kūriniais.

SKAITYKITE LINKSMĄ

MĖNESINĮ LAIKRAŠTĮ

V Ė P L Ą

Karikatūros, šaržai, anegdota, feljtonai ir įvairus humoras. Metinė numeruota tik \$1.00

Adresas: VĖPLA, 1220

Bishop St. Suite 3.

Montreal, Q. Canada

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komiteta.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir taipina savo nuoti-
ra. Nesnaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

BANDITAS

Rašo — A. J. Kaulėnas, Londonas, Anglija.

Gyvenimas margaspalvis. Kas buvo dar vakar nepaminoma ir gražu, — šiandien jau pasenę. Ir juo greičiau ir didesnius šiuos žmogus padaro civilizacijos pažangoje, tuo greičiau keičiasi ir pažiūros į praeities daiktų vertę bei grožį.

Panašus procesas vyksta ir min-
tjimo pasaulyje. Nauji laikai at-
neša naujas sąvokas, formuoja
naujas pažiūras ir keičia daugelį
mums taip suprantamų ir įprastų
sąvokų, naujomis.

Ne taip jau senai visas pasa-
lis, civilizuoatas ir laukinis, pripa-
žino, kad žmogus, kuris kenkia
visuomenei, naikina jos ar paski-
rų asmenų turta, sveikatą, ar net
atima gyvybę, — vadinasi bandi-
tas. Slinko amžiai ir niekas dėl
to nesigincio. Visos tautos savo
plėriuosius visuomenės narius va
dino vienu ir tuo pačiu tarptauti-
niu žodžiu — banditas.

Gi pasaulis išėjosi po galingu
kumščiu keliolikos didesnių ar
mažesnių imperialistinių valsty-
bių, kurias savo margatautes im-
perijas stropiai dabojo nuo suby-
rėjimo. Senosios Romos imperijos
pavyzdys buvo gyvas ne vieno iš
tų naujų imperijų vadovaujančio
asmens galvoje. Jie puikiai sup-
rato, kad Roma, o lygiai ir jie, tik
tada išlaikys savo imperijas svei-
kas, kol nepakils nacionalinis pa-
vertgųjų tautų susipratimas. Ro-
mos didžiulė imperija subyrėjo
(germanams, frankams ir kitoms
tautomis) pavertgųjų tautų nacio-
nalizmui kylant. Tiesa, tų laikų
nacionalinė mintis dar nesiekė pia-
čiųjų masių, jos buvo dar nepri-
brendusios šioms mintims, bet už
tai didikū rūmai jomis gyveno. Ir
tas vadovaujantis tautai sluoksnis,
supratęs savo lygiavertiskumą su
pavergėju, stėjo kovon už savo
laisvę. Kovos buvo ilgos ir sun-
kios, bet atbandantis nacionaliz-
mas, kuris plito iš didikū rūmų į
platesnius tautos sluoksnius, ža-
dino, stiprino ir galų gale atvedė
prie laimėjimo.

Romėnai šiai kovai naudojo ne
vien savo garsias legijonų mases,
jies naudojo ir propagandą. Jų is-
torikai, rašytojai, kronikos, ne-
randa gero žodžio šioms kovoto-
jams už savo kraštų laisvę, vadi-
na juos barbarais, žmogėdromis,
plėšikais ir panašiai. Bet nieko
nepadėjo nei ginklai, nei šmeižtai
— Roma žlugo.

Tai vienas puslapis. Dabar at-
verskime kitą. Naujųjų laikų im-
perijos — carų Rusija, Anglija,
Prancūzija, Austrija, kiek anks-
čiau Ispanija. Visos jos besiplė-
damos ir užgrobdamos kitus kraš-
tus ir tautas sakėsi, jog eina ir
neša joms "išvadavimą, laisvę ir
kultūrą". Nesvarbu, kad tos tau-
tos turėjo savitą kultūrą, svarbu
tik tai, jog jos buvo mažesnės ir
silpnės. Gi kas buvo stiprus,
kas buvo ir teisingas. Ir tas "išva-
davimas" atnešė šioms tautomis pa-
žeminimą, skurdą ir beteisiskumą.
Tada dar tos pačios tautos, dau-
geliu atvejais, nesuprato, kas su-
joms daroma. Nebuvo stipriau or-
ganizuotos, nebuvo vieningos. Bet
laikas bėgo, kito pažiūros, plito
susipratimas. Nacionalinė mintis
brendo kiekvienoje tautoje ir
margaspalvės imperijos kasdien
darėsi panašesnės į parako stati-
nes. Sprogimas turėjo ateiti ir jis

atėjo. Nacionalizmo triumfo va-
landoje matome susikuriant nau-
jas, jau nacionalines, valstybes.
Bet ar žinote, kad italų nacionali-
stų kovotojai už Italijos suvien-
ijimą ir išsivadavimą, vadovauja-
mi Garibaldi, buvo vadinami
banditais? Kad bulgarų, albanų,
rumunų ir kitų tautų laisvės ko-
votojai buvo vadinami plėšikais
ir t.t. Bet tie tariami "banditai"
atnešė savo tautomis laisvę ir vė-
liau liko, jau savų tautų, pavadin-
ti didvyriais!

Panašus procesas vyksta ir
šiandien, mūsų akivaizdoje. Lie-
tuvos laisvės kovotojai — partiza-
nai, dvasios ir ginklo milžinai, ofi-
cialiai rusų propagandos vadi-
jami banditais. Maroko, Tuniso ir
Alžyro nacionalistai, kovoją prieš
Prancūzijos imperializmą, vadi-
jami banditais. Kipro salos graikai
nacionalistai, siekią laisvės,— va-
dinami teroristais...

Ir šiandien, kada paskaitai di-
džiųjų imperialistinių valstybių
spaudą, susidaro įspūdis, jog pa-
saulis yra sudėtas tik iš dviejų
dalių: gerųjų imperialistų ir la-
bai blogų banditų.

Juokinga, bet peršasi tokia min-
tis, jog bandito sąvoka, šiame mo-
derniame XX amžiuje, gali įgauti
visai kitą prasmę. Ar neliks tie
"banditai" ateities valandose lais-
vės simboliais?

Kaip ten bebūtų, bet tas para-
kas, kuris slepia savyje naciona-
lizmo pradų galybę, jėgą ir verž-
lumą, kaip jį beįstengų savyje
propagandoje suniekinti padėties
viešpaciai, laisvės kovą laimėjęs ir
atnešė savom tautom laisvę! Pra-
ėjo tie laikai, kada vienas valdo-
vas nustatinėjo visai tautai reli-
giją, pažiūras ir papročius. Dabar
pačios tautos — visa tauta kovoją
ir siekia gėrio ir laisvės. Mes ši-
andien turime reikalo su augančiu
nacionalizmu Afrikoje, Azijoje,
jau nekalbant apie Europą. Gele-
žinė valia ir tikra teisė į laisvę ir
nepriklausomybę atneš kiekvienai
tautai šį gėrį. Laisvė yra magiš-
kas, nes savyje talpina skaisciaus-
sius jausmus tiek asmeniui, tiek
tautai. Ir tikėjime, jog dar mūsų
amžiuje turėsime sukrėtimą, po
kurio tautų nacionalizmas atneš
savo tautomis laisvę ir neprikla-
usomybę. Didžiosios jėgos, kurios
šiandien tik todėl yra "didžiosios",
kad savyje talpina margus tauty-
bių mišinius — išnyks. Jų vietoje
sužydės viso eilė naujų, naciona-
linių, valstybių, kurios savo ruož-
tu ras bendrą ir geresnę kalbą
kaip išlaikyti pasaulio saugumą ir
taiką, nes nebeegzistuos imperia-
listinis motyvas.

Istorijos raida tai rodo ir tuo
turime tikėti. Pamažu, iš lėto,
bet sistemingai pasaulis eina į pa-
skirų tautų nepriklausomybes ir
nereikia būti dideliu pranašu, o
tik istorijos vyksmo stebėtoju,
kad galėtume įspėti ateities vaiz-
dą.

Daug skaitome apie laisvės ko-
vas Vakarų pasaulyje. Jos žino-
mos ir garsios, nes čia spauda lai-
sva. Bet tas pats procesas vyksta
ir baisiausiame tautų kalėjime
— Rusijoje. Tik apie tai mes ma-
žiau tegirdime, bet juk tai nekei-
čia dalyko. Kova už laisvę ir ne-
priklausomybę nerekalinga rekla-
mos! Jei ir nei žodžio vakariečių
spauda nerašytų apie kovas Maro

Jonas Virbalis,
LASo Amerikos vietininkijos
vietininkas.

Lietuvos! Vardan tos,

Pirmą metinę sukaktį švenčiant

Tauragėje

Buvo 1919 metai, pradžia va-
sario mėnesio. Ten, kur nebuvo
raudonųjų okupantų Lietuvoje,
tėsi valstybinių ir savivaldybi-
nių įstaigų organizavimas. Oku-
pantai maždaug buvo linijoje —
Kaišiadorys — Ukmergė — Bai-
sogala — Radviliškis — Šiauliai —
Kuršėnai — Telšiai.

Karo metu artilerijos ugnimi
sugriautoje Tauragėje savo darbą
vystė valstybinės ir savivaldybi-
nės įstaigos ir ten formavosi pir-
mas Žemaičių batalionas. Kasdien-
ą atvykdavo savanoriai. Daugu-
moje tai buvo jauni ūkininkų sū-
nūs, ūkio darbininkai, mokiniai,
amatininkai. Jų karinį apmokymą
vykdė karininkai ir puskari-
ninkai, tarnavę rusų kariuomenė
je pirmo pasaulinio karo metu.

Jauni vyrai, dėka patriotizmui,
dėka dideliu pasiryžimui iško-
voti Lietuvai Nepriklausomybę,
atsimindami patirtą okupantų jun-
gą, pasityčiojimus, niekinimą, žu-
dynę, ūkinį ir moralinį išnaudo-
jimą, dėka giliam įsitikinimui,
kad Lietuvos Kunigaikštija yra
galinga valstybė ir bus vėl Ne-
priklausoma Respublika. Nuo pir-
mųjų valandų atvykimo į karių
eiles, buvo ryžtingi, drausmingi,
darbštūs, ištvermingi, be baimės
kentėti karo nedateklūs, reikiš-
kai iniciatyvą, sugebėjimą bū-
ti kukliose kario sąlygose. Visa-
da linksmi ir tuometiniai aplin-
kai ir įvykiams, ir be jaudinimosi
esama padėtimi fronte. Vadams
buvo pilnas pasitikėjimas.

Iš rytų ir šiaurės, Lietuvos gi-
lumon atsilinkę, užpakalyje besi-
traukiančios vokiečių kariuome-
nės, raudonieji įvesdavo tik pa-
galba teroro ir savo raudonosios
gvardijos tą tervaką, kokią jie
kūrė Rusijoje nuo 1918 metų ir
visur ten, kur jiems pasisekė
įžengti ir kurią jie vadino komu-
nistine santvarka. Bet visiems
buvo aišku, kad tik ginkluotomis
pajėgomis tegalima bus pašalinti
imperialistai — komunistai su jų
raudonąja gvardija. Tą buvo ge-
rai suprąję jauni savanoriai. Bu-

ke, Kipre ir kitur, ten vis vien
šios kovos eitų. Taip, kaip pana-
šios kovos už laisvę eina už gele-
žinės uždangos. Nauji laikai atei-
na ir jie ateis, ar kam patinka ar
ne. Ir juo greičiau "didieji" sup-
ras, jog lygiai tokias pat teises į
laisvę turi Lietuvos, Latvijos, Es-
tijos, Lenkijos, Ukrainos, Alžyro,
Maroko, Tuniso, Kipro gyvento-
jai, kaip jie patys, tuo greičiau
mes galėsime tikėtis susilaukti
"amžinosios taikos".

Gi jei didieji ir toliau many-
s, kad kalėjimai, mirties sprendimai,
karo stoviai, kolojimas banditais
ir kitos represijos dar gali išlaikyti
ir grūvancias imperijas, tada
baisus sprogimas, gaivinamas ko-
vingų paskirų kraštų nacionaliz-
mų, išsprogins tas imperialistų
nustatytas sienas ir krauju nu-
pirks teisę į laisvę!

Taip, kaip žmogaus galia ne-
glūdi jo kūno didumą bei jo ener-
gijoje, taip ir tautų galia yra tik
jų nacionalizme, kuris yra vienin-
telis laidas kiekvienai tautai į lai-
svę ir nepriklausomybę.

— o o o —

vo tikėtasi ir Vakarų paramos. —
Prezidento Woodrow Wilson dek-
laruotį punktą buvo negincijama
tarptautinė teisė, kuri turi būti
įgyvendinta ir lietuvių tautai —
galvojo visi.

"Laisvoji Lietuva — mano ir
mano tėvų tikslas gyvenime", —
nekartą sakė pirmieji savanoriai!
Atėjo Vasario 16 diena. Pirmo-
ji metinė sukaktis nuo paskelbi-
mo Lietuvos Nepriklausomybės!
Žemaičių batalionas pasiryžo iš-
kilmingai jas švęsti, nes tą dieną
lietuviai pasauliui pareiškė, kad
jie, kaip gyva tauta, atstato sa-
vo valstybę, nutraukia politinės
priklausomybės ryšius su kaimy-
nais, nori savo žemėje gyventi
taikoje su visais, nori tvarkytis
demokratiniais pagrindais ir bū-
ti tolerantiškais svetimtaučiams.
Visi lietuviai džiaugėsi 16 Vasario
1918 m. įvykiu Vilniuje Lietu-
vos Nepriklausomybės paskelbi-
mu. Pagarba ir didelis dėkingu-
mas Lietuvos Tarybai buvo pas
visus.

Sulaukta 16 Vasario diena bu-
vo saulėta, ne šalta. Tirpo snie-
gas. Tauragės apylinkių ūkinin-
kai gausiai susirinko tą dieną mie-
stan. Kad bus pirmas Žemaičių
Bataliono paradas, buvo iš ank-
sto žinoma. Visiems buvo įdomu
pamatyti savo vaikus ir artimuo-
sius parade, nes tai pirmas Lietu-
vos Kariuomenės paradas Žemai-
tijoje!

Miestas buvo pasipuošęs lietu-
viškom trispalvėm vėliavom. Pi-
liečiai vaikščiojo prisisegę tauti-
nės kaspinėlius. Kai kur krautu-
vių langai buvo papuosti, o vaka-
re iliuminuoti.

Kariuomenės iškilmės prasidė-
jo pamaldomis bažnyčioje. Gink-
lus kuopos sustatė gatvėje gubo-
mis. Ginklų saugoti buvo paskir-
ta sustiprinta sąrgyba.

Po pamaldų Žemaičių Batalio-
no vadas, karininkas Aukštuolai-
tis, prie bažnyčios gatvėje trump-
pai prabilo išsiriikavusiam b-nui
ir susirinkusiems piliečiams. —
Griausmingas "Valio" iš jaunų
savanorių ir iš visų piliečių krū-
tinių išsiveržė, kai buvo pasakyta
"Tegyvuoją Nepriklausoma Lie-
tuvos Respublika!"

Ceremonialiniu maršu batalio-
nas būriais pražygiavo pro savo
vadovybę ir civilinę administra-
ciją. Publika šaligatviuose šauke
valio ir plojo žygiuojantiems. Ly-
giai patvirtinti ir eimą kojon jauni
kariai stengėsi laikyti, nors nebuvo
dar įgudę eiti rikiuotėje su šau-
tuvais.

Priekyje kariuomenės ejo dū-
dų orkestras, paskubomis sudary-
tas ne tik iš vyrų, bet ir moterų.
Karių drabužiai buvo daugumoje
pilkos spalvos sermėgos, kailiniu-
kai, o apavas — batai, pusbatai,
medinės klumpės ir vyžos.

Po iškilmingo maršo ir eisenos
Tauragės centrinėmis gatvėmis,
b-nas suėjo į kiemą prie tuometi-
nių pašto rūmų, greta kurių tal-
pinosi vienas b-no dalinis. Ten
pakartotina prabilo Žemaičių Ba-
taliono vadas, o po jo kalbėjo ap-
skrities valdybos pirmininkas ir
miesto burmistras.

Momente klausomų kalbų, ne-
tikėtai kieman įėjo su lietuviška
vėliava raitelių būrys. Kiekvienas
jų buvo ginkluotas ir ant kairės
rankos turėjo platų tautinių spal-
vų raiškį. Tai buvo raiteliai sa-
vanoriai nuo Telšių! Su jais at-
vykęs karininkas Zigmas Kaula-
kis padarė trumpą pranešimą ba-
taliono vadui. Kelių minučių lai-
kotarpyje, visų karių įtempto su-
sidomėjimo ir stebėjimo atvyku-
siųjų, pasigirdo plento pusėje dū-
dų orkestro maršo garsai ir netru-
kus kieman tvarkingomis gretom-
is įžygiavo savanorių būrys. Že-
maičių B-nas ginklu pagerbė jau
kautynių krikštą gavusius telšie-
čius. Užviešpatavo griaudi ir vien
kart ryžtinga veiksmams nuotaka.
"Priešas netoli!" — buvo visų min-
tyse.

Su dainomis grįžo kariai į ka-
reivines. Juokavimai, pasakoji-
mai savo įspūdžių iš matyto pa-
rado, apie atvykusius telšiečius,
— girdėjosi tą dieną ūkininkų, ka-
rių ir miestelėnų lūpose. Nuotai-
ka visų buvo pakilus — šventadi-
niška.

J. Kūbas

NESUPRANTAMAS BIZNIS

Kiekvienais metais prieš Užga-
vėnės Čikagos viena bei kita orga-
nizacija ar tai privatus asmenys
surengia kaukių balius ir už ori-
ginalias bei puošnias kaukes bū-
na skiriamos didesnės ar mažes-
nės premijos. Premijų gi paskir-
tis yra paskatinti kaukių balius
dalyvių atvykti su galimai origina-
lesne, gražesne kauke ir tinkamai
suvaidinti savo pasirinktą rolę.

Tam tikras santūrumas visada
yra būtinas, pasirenkant kaukes
tematiką, lygiai kaip kad žmonių
bendravimas remiasi tam tikru
etiketu, ir galima teigti, kad toks
taktas kaukių baliuose iki šių me-
tų buvo išlaikytas.

Neseniai įvykusiame Čikagoje
kaukių baliuje pasirodė lietuvių
tarpe dar niekad negirdėta kaukė.
apie pusę dvyliktos bešokančioje
salėje pasirodė kaukė — Nežino-
mo Lietuvis Partizano Kapas. —
Gėlimas apsidintas natūralaus
dydžio kapas, su kovos lauko kry-
žiumi, su užrašu gale, ir už jo sto-
vijū tautiniais drabužiais apsi-
renęsi moteris, galvą apgaubusi juo
da skara. Tokia kaukė, be abejo,
negalėjo burtintis su daugelio jau-
tresnių balius dalyvių jausmais ir
nuotaika, ypač tų, kurių artimuo-
sius Lietuvoje tikrai ženklina toks
kryžius.

Deja, balius vadovybė šią kau-
kę nediskvalifikavo, patariant ge-
riau pasirodyti sekancios dienos,
Vasario 16 minėjime, kur jai buvo
tinkamesnė vieta, ir netgi buvo jai
paskirta trečioji premija.

Nežinomo Partizano kapas, ly-
giai kaip kad ir lauko kryžius,
šiandien daugumai iš mūsų yra
brangiausia relikvija ir sentimen-
taliausias kenčiančios Lietuvos
simbolis. Tiesiog neįmanoma su-

VIETON PADĖKOS

IR ATSIŖEIKINIMO

Perduodamas "Laisvosios Lie-
tuvos" vairą ir tolimesnį jos liki-
mą ir kietas idėjinė kovoje už-
grūditas rankas, jaučiu būtinu
reikalu ir šventa pareiga perduo-
ti savo nuosirdžiausio pasitikėji-
mo ir giliausio įsitikinimo parei-
škimus naujam "Laisvosios Lie-
tuvos" vyr. redaktoriui bičiuliui
Juozui Masionui ir paprašyti vi-
sus "Laisvosios Lietuvos" prenu-
meratorius, bendradarbius ir ré-
mėjus parodyti tiek pat nuosir-
daus dėmesio, paramos ir lietuvi-
škos spaudos reikalų supratimo,
kiek tai buvo parodyta man va-
dovaujant "L.L." redakcijai.

Savo sprendimą pasitraukti iš
"L.L." vyr. redaktoriaus pareigų
padariau laisva valia, siekdamas
tikslingesnio turimų jėgų panau-
dojimo šioje gyvybinėje lietuvių
tautos kovoje už savo ir viso pa-
saulio laisvę.

Mano neuitas kelias ir pogrind-
žio bei viešosios veiklos akcija
yra pati didžioji garantija ir tvir-
čiausias argumentas, kad mano
numatyti ateities eįjimai turi vi-
sas sąlygas pagilinti savo pėdsak-
us lietuviškos veiklos ir Lietuvos
išlaisvinimo keliuose.

Gera žinodamas, kad šis atvi-
ras ir gana drąsus mano pareiški-
mas ipareigoja mane prieš LAS
bičiulius ir visą patrijotinę lietu-
vių visuomenę, drįstu užtikrinti,
kad vykdysiu savo užsibrėžtus už-
davinius su nemažėjančia energija
ir nepalaužiamu ryžtu, iki nebus
sugrąžintos pavergtai lietuvių tau-
tai visos laisvųjų tautų teisės ir
atstatytas teisingumas, žmonišku-
mas ir krikščioniškos moralės prak-
tikavimas tarpusavio lietuvių san-
tykiuose.

PADEKA

Buvusiam "L.L." vyr. redak-
toriui Vyt. Staneikai atsistatydin-
us, tariame jam lietuvišką aciu už
jo neįkainojamą pasišventimą re-
daguojant "Laisvąją Lietuvą". Biči-
liu V. Staneikos ir bendra-
darbių pastangomis, šis laikraštis
išaugo ir išbujojo. Jis buvo ir pa-
siliks lietuviškų ginklų kovoje su
visokiomis negerovėmis iri su mū-
sų tautos priešais. Vytautui Sta-
neikai linkime ištvermės tęsti ben-
drai vedamą kovą dėl tautos lais-
vės ir gerovės.

LAS Vyr. Valdyba.

prasti, kiek nervų ir kiek kovbo-
jiškos drąsos reikėjo turėti tai mo-
teriai, šią relikviją atvilkusiai į
kaukių balių. Galbūt tai nebuvo
piktos valios padarinys, tačiau
sunku tai laikyti nesupratimu, nes
ir pradines mokyklos lankytojo lo-
gikos čia užtenka, kad suvokus,
kur yra kryžiu tinkama vieta.

Kokios priežastys galėjo sim-
bolinį partizano kapą paversti į
kaukę ir demonstruoti šokančioje,
stiklais skambančioje salėje? At-
sakyką tam sunku surasti, nenoi-
rint tikėti pikta žmogaus valia...

Negi šio žygio objektu galėjo
būti premija, kuriai laimėti rei-
kėjo "originalumo"? Negi, net pirmoji 35 dolerių pre-
mija ir galimybė ją gauti būtų pa-
kankamas akstinas demonstruoti
partizano kapą ir kryžių netinka-
moje vietoje, kad pasipelnus? —
Labai galima, kad net ir kaukių
konkurso komisijai neužteko lie-
tuviško jautrumo ir drąsos papra-
šyti šią kaukę nesijuokti iš šven-
tųjų daiktų ir aplėisti salę, vietoje
paskyrus premiją.

Šias pastabas rašant, norima
kam nors įgelti ar ką nors pakal-
tinti. Norima tik atkreipti dėme-
sį į pasireiškiantį dvasinį lėkstu-
mą, kurio išdavoje mes nebesuran
dame laiko pagalvoti kas kur tin-
ka ir nebeįjaučiam pagarbos savo
relikvijoms.

Išdavoje peršasi mintis, kad
ateinančiuose kaukių baliuose ar
kitur, nenorint šokti aplink neži-
nomo partizano kapą, negalint pra-
matyti dar "gudresnių" originalu-
mo bei premijos beieškančių as-
menų išradingumą, geriau yra
vengti tokių lietuviškų balių, ar-
ba į juos einant ipareigoti rengė-
jus išlaikyti reikiamą tvarką.

Br. J.

DIPLOMATIJOS ŠEFO ŽODIS

(Atkelta iš 1 psl.)

buvo prievarta įjungti ir Sovietų
Sąjungą... Vien tik Europoje šim-
tas milijonų žmonių, dešimtyje ka-
dais nepriklausomų valstybių,
buvo priversti prieš jų valią dir-
bti Sovietų komunistinei valsty-
bei". Ir toliau prezidentas Eisen-
howeris ir premjeras Edenas pa-
reiškia: "Mes turime siekti patys
ir padėti kitiems pasiekti taikos,
laisvės ir socialinės pažangos, iš-
laikydami žmogaus teises, kur jos
jau egzistuoja, gindami jas, kur
jos yra pavojuje, ir taikingai at-
statydami jas ten, kur jos laikinai
panaikintos".

Šie pareiškimai liudija, kad So-
vietų pastangos nuginkluoti mora-
liniai Vakarų, atsiduria į svaz-
biausių didžiųjų valstybių atspa-
rą ir kad Sovietų įsiviešpatavimą
įvairiuose kraštuose — jų tarpe ir
Lietuvoje — Vakarai nelaiko galu-
tiniu. Žinoma, niekas negali nu-
matyti, kiek laiko reikia tokiam
plačiam istoriniam procesui, kaip
Sovietų smurto rezultatų atitaisy-
mas, kitaip sakant — Sovietų Są-
jungos pašalinimas iš tarptautinės
politikos veiksmų tarpo. Tačiau
to laukia ir trokšta kartu su lie-
tuvių tauta šimtai milijonų žmonių,
iš kurių Sovietai yra atėmę lais-
vę ir tėvynę, — visa, kas sudaro
gyvenimo prasmę ir tikslą. Sukur-
ti sąlygas tam, kad tas troškimas
išsipildytų yra vienintelė realisti-
nė politika, kurios turi imtis pa-
saulis, siekdamas atstatyti Sovietų
sugriautą tarptautinę santvarką.
Tą laisvės troškimą išlaikyti gyvą
kiekvieno lietuvių širdyje, reikią
išsaugoti būsimos nepriklausomos
Lietuvos pagrindą.

Vytautas Staneika,
buv. "L.L." vyr. redaktorius.

Redakcijos adresas: 1330 So. 51 st. Ave.
Cicero 50, Ill. Tel.: Olympic 2-4992.

ARTĖJA SPORTO ŽAIDYNĖS

Balandžio 21—22 d. d. Čikagoje įvyksta VI-ųjų Š. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių pirmasis ratas — retas sportinis įvykis šio krašto gyvenime. Čia yra laukiama apie 200 sportuojančio jaunimo iš įvairių Šiaurės Amerikos vietovių, kuris varžysis krepšinyje, tinklinyje, stalo tenise ir šachmatuose.

Šios šventės pravedimo darbas tenka Čikagos LSK Neriai, kuri laukia paramos iš visų sporto priešių. Įvairias informacijas apie šias žaidynes teikia Neries klubo sekretorius Zigmas Žiupsnys — 1100 W. Marquette Rd.

ČIKAGOS FUTBOLININKAI KRUTA

Neseniai įvykusiame Čikagos Lietuvių Futbolo Klubo susirinkime buvo išrinkta nauja klubo valdyba, kuri imasi žygių pajėgus lietuvių futbolo vienuolikos sudaryme. Netrukus prasidės vietos amerikiečių futbolo pirmenybės ir ten mūsiškiai žada pasirodyti.

Išrinktoji klubo valdyba jau pasiskirstė savo pareigoms sekanti tvarka: Edvardas Šulaitis — pirmininkas, Kazys Baltramaitis — reikalų vedėjas, Algimantas Malinauskas — sekretorius, Jonas Perkūnas — išdalininkas ir Edvardas Sadauskas — delegatas į amerikiečių lygą. Į valdybą išrinktas Algis Mikulskis šią savaitę išvyko atlikti karinės prievolės, todėl jo vietą užėmė A. Malinauskas. Klubas jau susilaukė paramos iš vieno jo rėmėjų — M. S. Pau-

pero, Club Vainuto užėgus savininko, kuris nupirko komandą uniformą. Futbolininkai laukia ir daugiau geradarių, kurie padėtų jiems įsigyti reikiamas priemones. Norintieji dar įsirašyti į Klubos eiles yra prašomi kreiptis sekretoriaus adresu: A. Malinauskas, 5927 So. Albany St., tel.: WA 5-4536.

SPORTININKŲ DIENOS DETROITE

Vasario 25—26 d. d. Detroito buvo suvažiavę gražus būrys lietuvių sportininkų iš Vid Vakarų Sporto Apygardos, kurie čia lenktyniavo krepšinyje ir tinklinyje. Krepšinyje nugalėtoju išėjo — ASK Lituanica, baigmėje įveikusi Čikagos Nerį I 87:75 (4233). Taip pat Lituanica nusisėdė ir vyrų tinklinio nugalėtoju varda, sumušusi Clevelando Žaibą 2:0 ir Detroito Kovą 2:0. Moterų tinklinyje pirmą vietą laimėjo Neries tinklininkės, nugalėjusios Žaibo atstovės 2:0 ir kovietes 2:0. Šias žaidynes pravedė Detroito LSK Kovas, talkinant vietos Liet. Bendruomenės apylinkei.

P. TAUTVAIŠA LAIMĖJO

Kovo 10—11 d. d. LSK Neris buvo suruošusi šachmatų pirmenybes, kurias laimėjo Povilas Tautvaiša su 4½ tšk. iš 5 galimų. Toliau sekė Zujus — 4 tšk., Jakštis — 3 tšk., Kaunas — 2, Rimasauskas — 1½, Karpuska — 0. Kazys Jakštis laimėjo prieš didmeisterį S. Reševskį ju duotame simultane Čikagoje.

SKAUTAI BUDI!

SVEIKINIMAS SKAUTŲ VADAMS

Čikagos skautų "Lituanikos" tunto vadija, norėdama padėkoti Vyriausiam Vokiečių Skautininkui ir Lichtenšteino princui Emanueliui už didelį prielankumą lietuviams skautams tarptautinėje plotmėje, pasiuntė specialius sveikinimus Vasario 16 dienos šventės proga. Sveikinime taip pat pareikštas pasipiktinimas Indijos skautų vadų žygiams, paniekinančiais skautiškuosius principus. — Sveikinimų tekstas, laisvai verčiant, skamba sekanti:

"Didžiai gerbiamas skautininke, mes, lietuviai skautai Čikagoje, JAV, minėdami mūsų Tėvynės Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventę — Vasario 16 dieną, siunčiame Jums, gerbiamas broli, ir kartu visiems vokiečių skautams nuosirdžius sveikinimus ir linkėjimus visada džiaugtis laisve ir skautybės idėjomis Jūsų nepriklausomoje tėvynėje.

Šiandien mes esame benamiai ir mūsų Tėvynė kencia komunizmo vergija, tačiau svetur gyvenant mes jaučiamės laimingi, patirdami Jūsų globą ir prielankumą mums pasaulio skautų šeimai, kurioje mes laikomi bėteisiais.

Mums visiems lietuviams skautams yra be galo skaudu, kad broliška Indijos skautų vadovybė išdavė skautų idealus ir paniekino skautybės principų dvasią, suteikdami Sovietų Sąjungos valdovams Kruščevui ir Malenkoviui garbės skautų titulus. Mes negalime vadinti broliais tuos, kurių vadovau jama policija ir okupacinė kariuomenė sunaikino skautų organiza-

ciją Lietuvoje ir kituose pavergtuose kraštuose, nužudė mūsų skautų vadus, mūsų brolius ir šiandien kankina Sibiro vergų stovyklose dėl skautybės idealų pripažinimo, o mus pačius išviję iš Tėvynės.

Švėsdami mūsų Nepriklausomybės dieną, mes dar kartą dėkojame Jums už didelį prielankumą mums ir prašome ir ateityje ginti mūsų gražiausius skautybės idealus nuo sąmoningų ar nesąmoningų paniekinimų. Jums gi visuose Jūsų darbuose linkime kuo geriausios sveikatos." Vis budime!"

Šia pačia Vasario 16 d. proga, tokio pat pobūdžio laiškas, su atitinkamais pakeitimais, pasiųstas ir vyriausiajam amerikiečių skautininkui dr. Arthur Schuck. Sveikinimus pasirašė "Lituanikos" skautų tunto tuntininkas ir adjuntantas. **Perkūnas**

Iš Seserijos Vadijos pastogės

— Sktn. O. Gailiūnaitė iš Toronto, sutiko būti Seserijos Vadijos atstove "Skautų Aido" redakcijoje.

— Vyr. skautė Birutė Malskyte paskirta l. e. Venezuelos Rajono Vadeivės pareigas.

— Akad. vyr. skautė Raminta Mantautaitė — Molienė pakviesta Ses. Vadijon Tautinio Auklėjimo vadovės pareigoms nuo š. m. pradžios.

— Psktn. Vida Karosaitė iš Bostono — Jaun. Skautų Skyriaus vedėja.

— Psktn. Teklė Žukienė, buv. veikli New Yorko skautų Vietininkė — Vyresniųjų skautų Skyriaus vedėja.

— Vyr. skautė Janina Janulevičienė paskirta Newyorko skautų Vietininkė.

— Hartfordo skautų Vietininkė — psktn. Birutė Bernotienė.

— Waterburio skautų Vietininkė — Vyr. sktn. Leonora Michaelytė.

— Pskt. Danutė Zubrickaitė — Fidlerienė, Anglijos Rajono Vadeivė, š. m. sausio 14—15 d. d. sukvietė pirmąjį vyresniųjų skautų saskrydį Nottinghamae. Ta proga įsteigta "Pušelės" vardo vyresniųjų skautų dr. vė, kurios draugininkė vyr. sktn. Rūta Krolūtė.

— Veiklios Vadeivės rūpesčiu, Anglijos skautų laikraštyje "Būdėk", įvestas skautų skyrius, kurį veda rajono vadeivė Fidlerienė. — Naujos paskautininkės: sausio 15 d. į paskautininkės laipsnį pakeltos: vyr. sktn. Birutė Cipiliuskaitė — Montrealy ir vyr. sktn. Leonora Michaelytė — Waterbury.

— Vyr. skautė akad. Mirta Pažemienė paskirta Clevelando tuntininkė.

— Psktn. Albina Petukauskienė — Seserijos Vadijos Įgaliotinė Clevelande.

— Pereitais metais Seserijos Vadija parėmė dr. Ant. Mačiūkiene 25 dol., psktn. R. Parulytė Omahos Vietininkijos vardu 15 dol., sktn. O. Siliūnienė Čikagos Aušros tunto vardu 50 dol., Jonas Bačiūnas 10 dol. Seserijos Vadija visiems rėmėjams nuosirdžiai dėkoja.

— Ps. Sofija Januškevičienė pakviesta Seserijos vedėja.

— Veikli skautininkė Namikų šeima atvyko į Čikagą.

— Pasaulio skautų šefė Lady Baden-Powell sausio 16 d. Gren-dale, Calif., sustiklo su vietos skautų ir skautų vadovais. Viešniai buvo įteiktos gėlės ir Lietuvos vaizdų albumas. Mūsų skautų atsinešąją vėliavą Lady B.P. paskyrė išlaisvintos Lietuvos skautų amžinam prisiminimui.

— Vyr. sl. L. Michaelytė, Waterburio skautų vietininkė, pakelta į paskautininkės laipsnį. — Akademinis Skautų Sąjūdis organizaciniu požiūriu prilygsta Liet. Sk. S-gos rajonui, kuris apima akad. skautų vienetus neteritoriniu pagrindu. ASS pirmininkas prilyginamas rajono vadui ir ex-officio įeina S-gos Tarybon.

— Detroito Baltijos skautų vietininkija vadeivos pristatymo perorganizuota į Baltijos sk. tuntą. Tuntininku paskirtas buvęs vietininkas psktn. Vl. Simutis.

— Vadeivos pristatymo, įsteigta Worcesterio vietininkija, apimanči skautų vyčių būrelį, skautų ir Vilkiukų dr. vės. Vietininku paskirtas vyr. sl. V. Blumfeldas.

— Naujuoju Žalgirio tunto tuntininku Bostone paskirtas vyr. sl. A. Levinas, vieton pasitraukusio ps. A. Banevičiaus. Pastarasis yra paskirtas LSB Užsienio Skyriaus vedėju.

— Čikagos Baltijos Jūros j. s. tuntininkui ps. E. Jasiukaičiui pasitraukus, naujuoju tuntininku paskirtas ps. Ed. Zbarskas.

— Pereitą vasarą Clevelando Pilėnų sk. tunto stovykla buvo gražiai įvertinta Boy Scouts of America organizacijos. Vytauto Didžiojo draugovė už pavyzdinį stovyklavimą suteikta National Camping Award atžymėjimas. Už pavyzdinę skautišką veiklą taip pat suteiktas garbės vieneto (Honor Unit) vardas.

— Vasario 19 d. Clevelando Neringos skautų ir Pilėnų skautų tuntai ruošiasi bendrai paminėti Lietuvos Nepriklausomybės Šventę.

— Šiuo metu vyksta skautiškos spaudos vėjus. Visi jaunesnio amžiaus skautai — skautės bei šiaip jaunuoliai, kurie negauna lietuviškos literatūros jaunimui, turė-

tų prenumeruoti "Skautų Aidą". Gi skautų — skautėjų vadovai, vyr. skautės, skautai vyčiai, akademininkai turėtų skaityti "Mūsų Vytį". SKS

Detroito skautų žinios

— Brolijos Jūrų Skautų Skyriaus vedėjui j. sktn. L. Knopmleriui pageldaujant ir aktyviai remiant, Detroito organizuojami jūros skautai. Steigiamoji jūros skautų sueiga įvyko šių metų vasario 12 d. 10 val. ryte, Sakalų skilties būkle.

— Šių metų sausio 29 d. Tarp-tautiniame Institute įvyko Skautų Rėmėjų Draugijos Detroito steigiamasis susirinkimas — kavutė. Iniciatorių vardu kalbėjo gen. J. Černius. Pranešimą apie skautų organizaciją ir jos veiklą padarė ps. A. Banionis. Susirinkime dalyvavo ir nariais įstojo visa eilė čia gimusių lietuvių visuomenininkų ir veikėjų. Draugijos pirmininku išrinktas gen. Jonas Černius, vicepirmininkais Stonkiene ir V. Pauža, sekretorium — Vladas Mingėla, išdalininku — advokatas Casey Ambrozė, nariais — Veselka ir Briedis.

Po susirinkimo buvo kavutė ir trumpa programa. Pianinu paskambino skautė Liucė Mingėlaitė ir solo padainavo skautė Išmena Miltakytė. Po to, ps. A. Banionis parodė filmą iš skautų stovyklos ir jamboree.

— Brolijos Užsienio skyriaus bendradarbiu Detroito paskirtas ps. A. Banis. Jo iniciatyva, šių metų sausio 28 d. įvyko lietuvių, latvių ir ukrainiečių skautų vadovų — ryšininkų posėdis bendriems reikalams aptarti.

— Brolijos Užsienio Skyriaus vedėjas ragina paremti Užsienio Skyrių, nors ir mažomis aukomis iš tūntų. Būtų labai gražu, kad kiekvienas skautas prisidėtų dešimčia ar penkiasdešimčia centų prie mūsų skautų pasiuntimo į šiuos ateinančių metų Jamboree's. Tokia maža auką galime atlikti, atėidami į Vasario 16-tos sueigas. Galėtų tai tapti ir gražia skautiškojo — lietuviškojo solidarumo tradicija. a. b.

Čikagos Jūrų skautų "Baltijos Jūros" tunto šventė

Vasario 18 d. suėjo lygiai vieneri metai, kai Čikagoje įsikūrė jūrų skautų tuntas, kuriam šiuo metu vadovauja Ed. Zbarskas. Sukaktis buvo paminėta iškilminga tunto sueiga, kuri įvyko vasario 19 d. Vytėjų salėje. Sueigoje dalyvavo jūrų skautų visi keturi laivai ir gražus būrys tunto skautų tėvų bei bičiulių.

INFORMACIJOS ČIKAGOS ŠAULIAMS

Š. m. sausio 21 d. įvykęs šaulių vakaras gerai pasisekė. Turime apie 250 dol. pelno. Visiems artistams, baletui ir tautinių šokių šokėjams ir šokėjoms, o taip pat visiems vakaro šauliams — pareigūnams; uoliai savo darbštumu ir pasiaukojimu prisidėjusiems prie parengimo pasisekimo, Čikagos Šaulių Klubo Valdyba nuosirdžiai dėkoja.

— Šaulių Klubo Užgavėnių balius įvyko vasario 11 d., šeštadienį, Lietuvių Auditorijoje.

— Nuo š. m. sausio mėn. žurnale "Karys" LSST Laik. Centro Valdybos Darbo Prezidiumas pradėjo spausdinti Šaulių Sąjungos oficialią organą "Tremties Trimitą". Kiekvieno šaulio ir šaulės pareiža šį žurnalą užsiprenumeruoti. Kaina metams 5 dol. Su užsakymais kreiptis į šaulį B. Brazdžionį, 4040 So. Francisco A., Chicago, Ill.

— Eilė šaulių dar nesumokėjo pereinusių metų nario mokesčio ir neįsigijo šauliško ženkliuko. Broliai ir sesės, juk tai Jūsų pareiga, kurią nereikia delsti atlikti. Nario metinis mokeskis yra tik 3 dol. Šauliškas ženkliukas tekai- nuoja tik 1 dolerį. Pinigus prašome siųsti Čikagos Šaulių Klubo Valdybos išdalininkui šiuo adresu: Mr. Julius Vepštas, 6639 So. Bishop St., Chicago, Ill.

— Nario mokesčių už šiuos metus pirmoji sumokėjo šaulė Angelė Narbutienė. Tai yra pareigingumo pavyzdys. Laukiame to paties ir iš kitų brolių ir sesių.

— Vasario 19 d. įvyko mūsų klubo metinis apžvalginis susirinkimas, kuriame klubui įteikti trys sportiniai šautuvai, JAV ir Lietuvos vėliavos, o taip pat pagerbti nusipelnijusieji šauliai ir mūsų darbštusis jaunimas, kuris su pasiaukojimu uoliai dirbo ir toliau tebedirba meno kuopelėje, vaidinimais, baletu ir tautiniais šokiais.

Čikagos Šaulių Klubo Valdyba.

ŠAULIŲ MARTYROLOGIJOS REIKALU

Visi žinome, kad labai daug šaulių buvo suimtų, kankintų, nužudytų arba ištremtų į tolimus Rusijos plotus. Daug šaulių garbingai žuvo kovoje su mūsų tautos mirtinu priešu II-ro Pasaulinio Karo pradžioje. Daugelio jų žinomi vardai, pavardės, arešto bei mirties datos, kankinimų ir kitos aplinkybės. Vienok visa tai tėra "užregistruota", tik žmonių atmintyse. Tačiau žmonės ne su saule gyvena, todėl yra būtina viską neatidėliojant dokumentuoti, kol įvykių liudytojai tebėra gyvi. Gal greičiau, negu tikimės, ateis diena, kada ši medžiaga bus neįkainuojamos vertės.

Šaulių martyrologijos duomenis prašome siųsti Čikagos Šaulių Klubo Švietimo ir Kultūros Skyriaus Vedėjui šiuo adresu: Rev. Ant. Šeštakas, St. Agnes Church Rectory, 2648 W. Pershing Rd., Chicago 32, Illinois.

Pageidaujami smulkūs įvykių aprašymai, jei yra — dokumentai ir foto nuotraukos, datos, vietovės ir nukentėjusiųjų asmenų bei kankintininkų, t. y. išdavių ir kankintojų savųjų ir okupantų vardai ir pavardės. Visa medžiaga bus laikoma griežtoje paslapyje. Jei prašėjas matys būtina reikalą, gali pats nepasirašyti ir neminėti vieno ar kitų pavardžių ar vietovardžių. Už visą suteiktą šaulių martyrologijos klausimu medžiagą Čikagos Šaulių Klubo Valdyba bus nuosirdžiai dėkinga.

Kitus laikraščius maloniai prašome šią žinutę perspausdinti. Čikagos Šaulių Klubo Valdyba.

A. A. LEONAS ABRAMAVIČIUS

Š. m. vasario 10 d. negailestingoji mirtis Memmingene, Vokietijoje, pakirto Leono Abramavičiaus gyvenybę.

Velionis gimė 1909 m. kovo 14 d. Kaune. Jis buvo baigęs Kauno "Aušros" gimnaziją. Nepriklausomoje Lietuvoje jis visą laiką dirbo pašte, kaip valdininkas. Jis buvo uolus spaudos rėmėjas, skaitytojas, "Bendro Žygio" platintojas. Būdamas nuosirdus patriojas, jis priklausė Šaulių Sąjungai.

Dėl įvykusios nelaimės, jis nevaldė abiejų kojų ir Vokietijoje liko, kaip invalidas. Bet, nežūrint jo silpnos sveikatos, jis uoliai dalyvavo visuomeniniame ir bendruomeniniame gyvenime. Jis buvo LAso narys, jis buvo BALFO šalpos komisijos reikalų vedėjas, lietuviškos bibliotekos vedėjas. — Jisi skaitė visą, išskiriant komunistinę, lietuvišką spaudą ir ypač mėgo "Laisvąją Lietuvą". Jis rašė laiškus lietuviams amerikiečiams, kurie perspausdindavo lietuvių laikraščiuose Čikagoje.

Leono asmenyje Lietuva neteko nuosirdaus patrioto, gero žmogaus, kuris, pats būdamas vargšas, užjautė ir rėmė dar didesnius vargšus.

Velionis iškilmingai buvo pa-

laidotas Memmingeno kapinėse. Atsiveikimo žodį pasakė kun. A. Bunga, karių vardu ats. kap. J. Kairionis ir idėjos bičiulių var du Stp. Vykintas.

Didžiam širdies skausme paliko vienšį ir senutę, silpnos sveikatos, motiną. Savo ir LAS Vyr. Valdybos vardu prašu vienminčius jos neužmiršti dideliame sielvarte, aplankant laiškais ir pinigine parama. Jos adresas: — Mrs. Elena Abramavičius, 13-b Memmingen, Dorpatweg 2/2.

Stp. Vykintas

CICERO LIETUVIŠKOJE PADANGĖJE

— Cicerietis Jonas Vaičiūnas ir Laima Žygaitė iš Brighton Parko, vasario 4 d. Šv. Kryžiaus parap. bažnyčioje sumainė žiedus. Jaunasis yra poetės J. Augustaitytės — Vaičiūnienės sūnus, taip pat pradėdantis reikštis literatūriname pasaulyje. Iš savo pusės, jaunavedžiams linkime — daug skaidrių vedybino gyvenimo dienų.

— Antanas Vaičekauskas, gyv. 1910 So. 51 Ct. mirė sausio 28 d. Amerikoje išgyvenęs 54 metus. Jis priklausė Čikagos Lietuvių Š. Antano draugijoms. Palaidotas vasario 1 d. Šv. Kazimiero kapuose.

— Matas ir Kotryna Srubai, plačiai žinomi veikėjai, vasario 2 d. minėjo 42 metų vedybino gyvenimo sukaktį.

— Sofija Čizauskaitė, Cicero lietuvių choro dainininkė persikėlė į naują butą — 1442 So. 49 Av.

— Povilas Ramanauskas — Ramas neseniai nusipirko Ciceroje maisto krautuve. Jis Vokietijoje — Waterstadto stovykloje mokytojavo gimnazijoje, kur dėstė anglų kalbą.

— Ona Mickevičienė, kuri kartu su T. Kazimieraiciu tvarko Lituanica Club, 4920 W. 14 St., atšventė savo gimtadienį.

— Adelė Juškaitė, gyv. 1505 S. 51 st. Ct., dirba Pheoll Mfg. Co. raštinėje.

— Ona Ališytė, gyv. 1410 So. 49 Ave., reikiasi Cicero lietuvių skautų veikime. Ji labai domisi lietuvių literatūra ir pači mėgina kurti.

Labai dažnai klausama apie komunizmą ir komunistus. Dažnas juos pažįsta tik iš savo asmeniškios patirties. Dr. Juozo Kaškėlio, Kanados Antibolševikinio Tautų Fronto pirmininko knyga

KOMUNIZMAS BE KAUKĖS

aptaria, kas yra komunizmas, duoda kom. internacionalų trumpą istoriją, nušviečia veiklos metodus ir santykius su tautiškuumu ir religija, apžvelgia komunistinį terorą Lietuvoje, teikiant gyvų pavyzdžių ir iki šiol nežinomų ar mažai kam žinomų duomenų. Išdėstyta taip pat kovos prieš komunizmą būdai. Knyga (116 psl.) perskaitytina kiekvienam. Kaina \$ 1.50

Nelauk. Iškirpk kuponą ir siusk "L. L." Administracijai kartu su pinigais:

Siunčiu \$ Prašau pri-

siųsti egz. knygos "Komunizmas be kaukės".

Pavardė

Vardas

..... sesersp

LABAI PIGIAI

PARDUODAMA

MOTERŲ SALONAS (VISI ĮRENGIMAI)

Erdvi patalpa (su centraliniu apšildymu), kurioje įrengtas salonas, nebrangiai išnuomojama pageidaujama laikui. Skambinti telefonu: DAnube 6-1336 — V.V.

P. VYTAUTĄ GIRDAUSKĄ ir dukrelę GIEDRĘ

gyvenimo draugės ir brangios mamytės

A. a. ALDONOS GIRDAUSKIENĖS

netekus,

giliai užjaučia ir kartu liūdi —

K. ir J. GUDAIČIAI

SKAITYTOJAI RAŠO

Tėvų Marijonų leidžiamas "Draugas" vasario 6 d. numery patalpino straipsnį "Tebesiblaškomas". Šiame straipsny santūriai, bet ne teisingai ir be pagrindo, pasisakoma prieš "Laisvosios Lietuvos" griežtą nusistatymą laikurių mūsų veikėjų atžvilgiu.

"Draugas", nors ir skelbiasi esąs tautinės ir tikiškos minties dienraščiu, šiandieną yra aiškiai virtęs Lietuvoje ir dabar emigracijoje esančių katalikiškų partijų gynėju ir jų svarbiausiu spaudos organu. Jo redaktorių ir bendradarbių branduolį sudaro aktyvūs katalikiškų politinių organizacijų veikėjai. Todėl nesistebime, kad šis laikraštis rado reikalą užstoti dr. P. Karvelį, dėl kurio veiklos "L.L." yra ne kartą neigiamai pasisakiusi.

Bet gi, mums yra visiškai nesuprantama, kas pastūmėjo "Draugo" redaktorių tapti Grigaičio advokatu. Juk šio žmogaus veikla yra taip priešinga bet kokiai tikišbinei ar tautinei minčiai. Kas liečia "Laisvąją Lietuvą", tai šis laikraštis tiek savo turiniu, tiek savo dvasia nėra nei anti-tautinis, nei anti-religinis. Jeigu "Draugas" būtų objektyvus ir ištikimas savo deklaruotai idėjai, jis turėtų užstoti "L.L.", bet ne Grigaičių, nuo kurio šmeižtų yra ir pats savu laiku nemažai kentėjęs.

Didžiausias kaltinimas "Laisvąjai Lietuvai", kuri išskėlė aukščiausio paminėto straipsnio autorius, yra jos puolimai prieš "asmenis". Pagal autorių, dienraštis "Naujienuos" tuo neužsiima. Atrodo, jog ši sritis būtų vien "L.L." monopolis.

Reikalas pareina nuo to, ką "Draugas" skaito asmenimis, o ką jau "nuasmenino", arba nužmogino ligi tokio laipsnio, kad apie jį nebeverta nė kalbėti. Naujienuos išties puslapius paskiria tautinių pažiūrų veikėjų šmeižimui ir niekinimui. Juos padaro ir išdavikais, ir pardsidavėliais, ir svetimų valstybių agentais, neturėdamas jokių faktų tam paremti. Bet tada "Draugas" tyli, lyg į burną vandens paėmęs.

O pats "Draugas" argi yra santūrus šiame reikale? Paimkime pavyzdžiu min. Lozoraitį. Iš jo "Draugas" net humoro skyriuje išpauso. Jeigu surinktume visus straipsnius, puolančius p. Lozorai-

tį, čia jį vadinant lenkamanu, čia pageltusių popierių rinkėju, čia samozvanču, ir paklaustumėm "Draugo" redaktoriaus: o čia ar ne prieš asmenį rašote? — ką jis mums į tai atsakytų?

Organizacija, politinė ar nepolitinė, yra ne kas kita, kaip žmonių junginys tiems patiems tikslams siekti. Kokie žmonės arba asmenys tą organizaciją sudaro, tokia bus ir pati organizacija. Todėl kovoti su kokia nors politine organizacija, neličiant tų, kurie jai duoda spalvą ir turinį, yra lyg arti dirvą taip, kad nepalietum piktžolių. Labai dažnai politinė organizacija pati iš esmės nėra bloga ar nepriimtina. Bet jeigu jos priešaky stovi žmogus tam darbu netikęs, tada su juo kovojama. Lygiai kaip ir valstybiname aparate. Jeigu netikęs senatorius, tai dar nereikia, kad ir visa jo atstovaujama valstybė netikusi. Kovojama prieš tokį senatorių, bet ne prieš valstybę. Pagal "Draugo" bendradarbių, tai jau būtų neigiamas dalykas, nes kovojama "prieš asmenį".

Kiekvienam aišku, kad tą puikiai žino ir supranta "Draugo" redaktoriai. Nesuprantama, bet gi, kodėl jie vieną taisyklę taiko "Naujienuos" ir sau, o kitą "Laisvąjai Lietuvai". Tai neskamba demokratiškai.

Baigiant norisi pabrėžti, kad visuomenės veikėjų šmeižimas yra "Naujienuos" redaktoriaus, o ne "Laisvosios Lietuvos" amatas. Bet šis laikraštis sau rezervuoja neginčytiną teisę reaguoti į visas blogybes, kurios yra pastebimos. Šiame reikale nėra nieko asmeniškų. Tai kova, kurioje šį laikraštį remia tūkstančiai lietuvių visame pasaulyje.

J. Gruodis

AR PARTINIS SUSISKALDYMAS TRUKDO KULTŪRINĘ PAŽANGĄ?

Tokia tema neseniai buvo nagrinėjama DISKUSIJŲ VAKARUOSE, kuriuos organizuoja L.B. Čikagos Kultūros Taryba. Pagrindiniam šios temos pranešėjui dr. J. Paplėnui pateikus pluoštą neigiamų pavyzdžių iš dabartinio mūsų partijų reiškinio, kilo gyvos diskusijos, užsitęsios net du vakarus iš eilės.

Nors partijos, kaip tokios, šio-

se diskusijose ir nebuvo paneigtos, kitų net karštakai gintos, tačiau visų diskusijų dalyvių pasakymu, nūdien čia veikiančioms partijoms padaryti du stambesni priekaištai:

1. Remdamiesi gyvais mūsų visuomeninio gyvenimo pavyzdžiais, diskusijų dalyviai be pažiūrų skirtumo pasmerkė partinę neapykantą ir jos pasekoje skirstymą savųjų tautiečių į "mūsų" ir "ne mūsų" žmones. Toks skirstymas pagal partinę spalvą, diskusijų dalyvių nuomone, mūsų nevenija, bet veda į pakrikimą ir susmulkėjimą, kenksmingą ne tik eiliniam bendruomeniniam bei kultūriniam gyvenimui, bet ir pagrindiniam mūsų visų darbu — Lietuvos laisvinimui.

2. Pareikštas nepasitenkinimas partine periodine spauda, kurioje dažnai dėl tos partinės neapykantos vienam ar kitam asmeniui kartais apgalvotinai sukraipomas net tikrasis buv. nepriklausomos Lietuvos gyvenimo vaizdas. Diskusijų dalyviai pabrėžė, kad, tokiu keliu eidama, mūsų periodinė spauda negalės įsigyti jai reikiamų simpatijų iš tų lietuvių, kurie šiuo metu siaura partine veikla visai nesidomi, ir tuo pačiu ji nepajėgs atlikti to didelio — visus lietuvius vienijančio ir skatinančio — darbo, kuris nūdien jai derėtų atlikti.

Pasigėrinimas spaudos solidarumo pavyzdžiais Diskusijų Vakaruose buvo nurodytos Lietuvos Dienos ir Lietuvos Enciklopedija, nors tų leidinių kolektyvuose, kaip diskusijose buvo pabrėžta, dirba ne "bepalviai" žmonės...

Visapusiškai apžvelgę iškeltąją temą, diskusijų dalyviai pagėdauja, kad mūsų visuomeniniuose santykiuose kultūringai būtų vengiama partinės nepakantės, nes nepakentimas kitokių pažiūrų, parodo neaukštą mūsų kultūrinį lygį.

Diskusijų Vakarų Vadovybė

LITERATŪROS VAKARAS CICEROJE

Vasario mėn. 5 d. Šv. Antono parapijos salėje ALB Cicero Apylinkės Valdyba buvo suruošusi tradicinį literatūros ir dainos vakarą, kuris, deja, susilaukė tik mažo susidomėjimo. Aple 100 šio vakaro klausytojų čia išgirdo Cicero rašytojus bei literatus ir dainos bei muzikos atstovus: Alg. Mackų, K. Gandrimą, D. Stankaitę, G. Aleksūnaitę, J. Vaičiūną, Č. Grincevičių, G. Tulauškaitę — Babrauskiene ir Al. Baroną.

Pats vakaras buvo pradėtas dvigubu įžangos žodžiu, tartu ALB Cicero Apylinkės pirm. J. Švedo iri Rašytojų Draugijos pirm. Ben Babrausko. Pastarojo padarytos mintys, nors ir labai gražios, kažin ar pasiekė savo tikslą: jos geriau tiko tiems, kurie nepasitenkė valanda, kitą ir neatėjo pasiklausyti mūsų kūrėjų. Tik viena aišku, kad panašūs "pamokslai" jau pradeda įkyrėti, kada juos turi klausyti jų "nenusipelnusių" auditorija.

Poezija čia pateikė du jos atstovai: jaunas Alg. Mackus, pasirodęs su savo eiliuotos prozos kūriniu ir Al. Baronas su humoristinio pobūdžio eilėrašciais. Paskutinytis, atrodo, turi neblogą šamojaus, bet prie jo nepasėdi, o surašo, kas tik ateina į galvą.

Proza vakare atstovavo irgi 2 kūrėjai: J. Vaičiūnas, pirmą kartą viešai pasirodęs, paskaitęs "Stebuklą" ir Č. Grincevičius, klausytojus supažindinęs su "Valdžios žmogumi".

Be šių, palyginus dar jaunų kūrėjų, čia matėsi ir viena jau nemažą literatūrinį stažą turinti poetė Gr. Tulauškaitė — Babrauskiene, davusi keletą lyrikos gabalėlių.

Savos kūrybos skaitymas buvo pajavirintas puikia akt. K. Gandrimo atlikta Grušo "Kelonė su klūtėmis" novelės interpretacija ir dain. D. Stankaitės solo dainomis.

Po programos grojo J. Akelio orkestras, tik gaila, jog šokėjų neatsirado. Nejaugi susirinkusieji tai darė protesto ženklą, galvodami, kad po rimto literatūros vakaro šokiai yra netinkamas dalykas?

Edv. Tyl.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGU METŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽINGAS PATARNAVIMAS — NAUJI, DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU, IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIRINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W 69 St., Chicago 36, ILL. Tel.: WALbrook 5-9209

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisymas už žemas kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,

YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

ELGIN

Only watch with DURAPOWER MAINSPRING®

Pasakose apskatinėjama ir dainose apdainuota

Karčiama ružava--Meister Brau Tavern

Dabar randasi ne Krekenavoje, bet Brighton Parke, 2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —

Sav. O. A. JOMANTAL Tel.: VI. 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicagos kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera apdrauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3218 W. 38 St., Chicago, Ill. Tel.: YArD 7-6035

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

yra galimas tada, kai prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikuoja

LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir visų PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Sinclair gazolinas

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. — Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

Garažo tel.: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

LIUDĖSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tema, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią artiau Jūsų namų.

JONO RIMAŠAUSKO

Sovietinis genocidas Lietuvoje

Tai pirmosios bolševikų okupacijos Lietuvoje dokumentacija. Daugiau kaip 500 psl. knygeje įvardinama per 5000 asmenų ir patiekiami arti 200 dokumentų ir dokumentinių foto nuotraukų. — Tai genocido Lietuvoje enciklopedija. Knygai specialų įvadą paruošė Leonardas Šimutis. Leidžia Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjunga Čikagoje. Paprasta prenumerata 5 dol., garbės — 10 dol. ir daugiau. Užsakymus ir pinigus siųskite: L b P K S-gos Čikagoje išdinkinui:

JUOZAS ŽIČKUS

6357 So. Albany Ave.,
Chicago 29, Ill.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, televizijos aparatai, orai vėsinti įrenginiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių takų.

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.

Telefonas: Victory 2-4226.

Įmonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9—9:30.

Kitomis dienomis 9—6. Sekmad. 10—5 val.

ĮVAIRŲS PATAISYMAI IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS

6828 S. Maplewood Ave.

Tel.: HE. 4-5848

RADIO, TELEVIZIJOS, FONOGRAFŲ PREKYBA, PATAISYMAI, DALYS

Skubus ir geras patarnavimas, garantuotas darbas:

DAINA TELEVISION
sales-service

3130 So. Halsted St.
Sav. Inž. Alfonsas Semėnas
Tel.: DANube 6-6887

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Tel.: GRovehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tartį ir planus.

Atlieka įvairius remonte darbus.

JAUKIAI

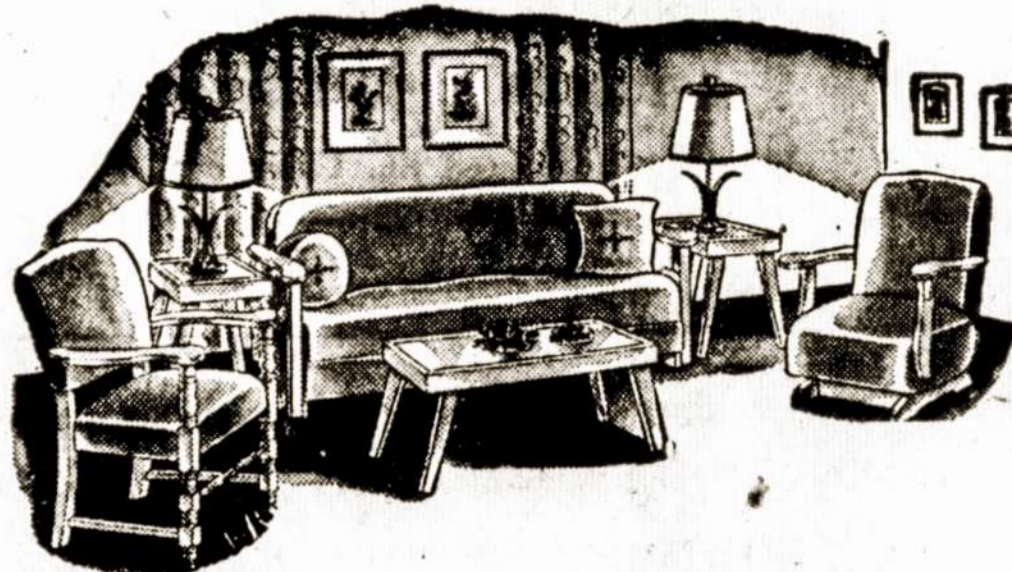
PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UZEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITIŲ
Čia be gardžių gerimų ir kankandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50, Illinois. Tel.: TOWNhall 3-9601

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje
ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

